

PERIODICALS

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 09-17-2018

ŠIAME NUMERYJE:

Iš spengiančios tylos – į garsų
ir žinių pasaulį – 4 psl.

Kun. V. Aušra: „Be tikėjimo pasaulio
tiesiog nebūtų“ – 5 psl.

DRAUGAS

Mano laikraštis
nuolatinis,
patikimas,
mus rišantis.

Siaučiant Florence, lietuvis budėjo atominėje jėgainėje

Savaitgalį JAV Rytinę pakrantę lankęs uraganas
Florence pridarė daug žalos. EPA-ELTA nuotr.

VIRGINIJA PETRAUSKIENĖ

Uraganas Florence, savaitgalį didžiule jėga siautęs North ir South Carolina (NC ir SC), sukėlė didžiulių potvynių, vertė medžius, plėšė namų stogus ir nusi-nešė ne vieną gyvybę. Artėjant šiai gamtos stichijai, buvo baiminamasi, kad jos kelyje esančių atominių elekt-rinių neišvengtų Japonijos Fukušimos likimas. Viena iš de-vynių pavojaus zonoje esanti Duke Energy's Brunswick atominė jėgainė buvo sustabdyta. Tačiau joje dieną nak-tį budėjo ir tebebudi rinktinė specialistų komanda, kurioje dirba lietuvis Andy (Andrius) Padleckas. „Draugas“ pir-

madienį telefonu susisiekė. A. Padlecku. Jis pasakojo, kad jau septintą parą nesitraukia iš savo darbo vietos ir dar bent kelias paras turės čia pasilikti.

„Čia yra parengta vieta, kurioje ekstremaliomis są-lygomis galėtume išgyventi kad ir visą mėnesį be jokios pagalbos iš šalies. Jėgainė stovi aukštesnėje vietoje, todėl pakilęs vanduo jai nesukėlė grėsmės. Tačiau apylinkėse – didžiulis potvynis, todėl pas mus negali atvykti kitų dar-buotojų pamaina. Ir tokia situacija gali užsitęsti dar ke-lias dienas. Net vandeniui nusiūgus, reikės, kad specia-listai patikrintų tiltus – ar potvynis jų nesugadino, ar sau-gu jais važiuoti“, – sakė A. Padleckas.

– 12 psl.

Aktorius George Mikellis – Jurgis iš Bildenių

Dar vieną įdomią dypuko isto-riją – „Lietuvių berniuko kino odisėją“ – papasakojo „Lietuvos žinios“ (autorė Gintarė Urniežė). George Mikellis (Jurgio Mike-laičio) – aktorius, dabar gyve-nančio Londone, istorija yra panaši į tų, kurie 1944 m. vasarą kartu su tėvais pasitraukė į Va-karus, bet ir kitokia...

Neseniai 89-erių lietuvių kilmės kino ir teatro ak-torius, rašytojas George Mikellis dviem Lietuvos mu-zikos ir teatro akademijos (LMTA) studentams įteikė savo vardo stipendijas. Viešėdamas Vilniuje svečias džiaugėsi, kad įvyko tai, kas atrodė neįtikėtina – jis grįžo į gimtinę. Šios viešnagės metu apžiūrėjo Vilnių, Trakus. „Nuo šiol atvyksiu ir dažniau, nes sutikau du mielus, jaunos, talentingus žmo-nes – U. G. Bartoševičiūtę ir M. Dir-ginčių, – tai G. Mikellio apdovano-ti studentai. – Man patinka Lietu-voje. Jei ne ji, gyvenime nebūčiau nuveikęs to, ką nuveikiau“.

Uršulė Gabrielė studijuoja te-atro režisūrą, o Matas – vaidybą. Ki-tąmet stipendijos bus skiriamos kino menininkams, 2020-aisiais – muzikams. „Kas jų nuspelnė, lei-

Aktorius G. Mikellis (v.) su stipendininkais Matu Dirginčiumi ir Uršule Gabriele Bartoševičiūte. LMTA nuotr.

dau spręsti LMTA. Nesu turtingas žmogus, tačiau esu lietuvis, čia gi-miau. Su šeima pasitraukėme iš Lie-tuvos, kai man buvo dvylika. Klajojau po pasaulį, gyvenau Australijoje, dabar mano namai – Didžiojoje Britanijoje. Kalbu lietuviškai, žinoma, ne taip ge-rai kaip jūs. Šiuo metu rašau auto-biografiją ir tikiuosi ją užbaigti prieš išeidamas į savo nuolatinį namus“, – žurnalistei sakė svečias.

G. Mikellis 1929 m. gimė Bildenių kaime, Tauragės rajone, ūkininkų šei-moje. Mikelaičių šeima, baimindama-si trėmimų į Sibirą, pirmą kartą į Va-

karus pasitraukė 1941 m. Vokietijoje vy-resnieji broliai Jonas, Petras ir Juo-zapas buvo paimti į Hitlerio armiją, Jurgis nusiūstas į Hitlerio jaunųjų na-cijų stovyklą. Šeima trumpam buvo grįžusi į Lietuvą, bet nuo sovietų ne-trukus vėl bėgo.

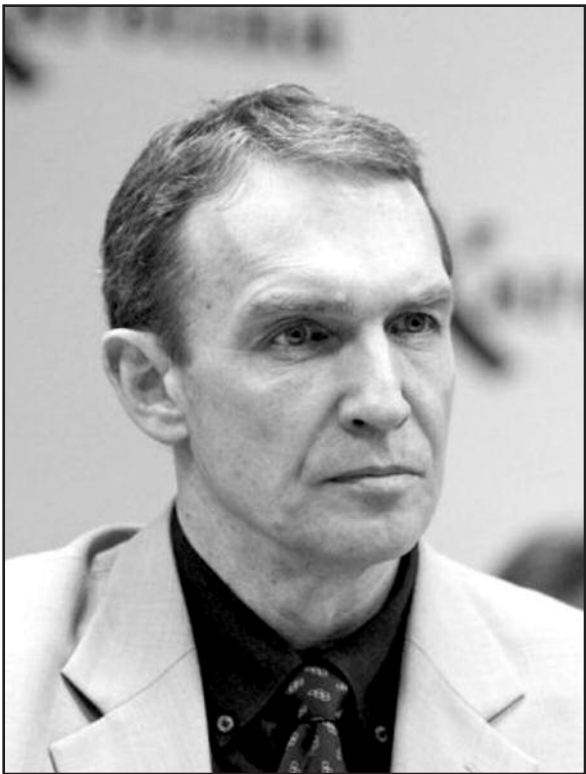
Oldenburge būsimasis aktorius pirmą kartą pabuvojo teatre, kuris jį užbūrė. „Kad sutaupyčiau pinigų bi-lietui, eidavau į traukinių stotį – pa-dėdavau moterims ir vyresniems žmo-nėms nešti jų lagaminus. Iš spektaklio išėjau apstulbęs. Buvau įsitikinęs: tai – mano ateitis“.

– 3 psl.

Dievo tiesa gyvena amžinai; jei ją puoselėsi, būsi amžinas kaip ji – André-Marie Ampère

NUOMONĖS IR KOMENTARAI

Arvydas Juozaitis. Ramūnai Karbauskiui – viešas laiškas

Arvydas Juozaitis. Tomo Vinicko nuotr.

Žinia kaip dienos šviesa: Seimo rudens sesijoje numatytas daugybinės pilietybės įteisinimo kelias, tai yra kelias į vienintelį ir nepakartojamą „Dvigubos pilietybės referendumą“. Absurdo kelias tęsiamas. Valdančiosios koalicijos apsisprendimą vainikuojate Jūs, Ramūnai Karbauski, tai yra Jūsų citata: „Mums nesuvokiama, kodėl yra trukdoma išlaikyti emigrantų ryšį su savo tėvyne“. Kadangi ryšys su pasaulyje pasklidusiais tėvynainiais man rūpi ne mažiau negu Jums, pasinaudosiu atviro laiško žanru ir pamėginsiu Jums šį bei tą priminti. Tikiuosi, neprieštarsausite

Gerbiamas Ramūnai Karbauski, šimtus kartų tikinote, kad vadovaujantės konstituciniais valstybės valdymo principais, o ne politinių žaidimų logika. Bet Jūs žaidžiate, nes jau prieš gerus metus (2017 rugpjūčio 8 d.) įregistravote Seime Lietuvos paso įstatymo ir lydinčiųjų įstatymų projektus. Tuo būdu su kolegomis pareiškėte, kad esate įsitikinęs, jog Lietuvos pasas puikiausiai išsaugo kitos šalies pilietybę priėmusio lietuvio ryšį su Tėvyne. Tad kas nutiko, kodėl pamiršote tą gražią iniciatyvą? Traukite ją iš stalčiaus.

1. Lietuvos pilietybė — tik papildoma privilegija

Jūs sakote, kad daug išeivių, ketinančių įsigyti kitos valstybės pilietybę (ar jau įsigijusių ją), norėtų išsaugoti meilę ir jausmus Lietuvai. O jei pasilaikytų ir „prigimtinę“ Lietuvos pilietybę, kaip priedą, tai ir jausmai esą išliktų.

Jūs įsitikinęs, kad jiems kažkas trukdo išsaugoti tuos jausmus? Ar kas uždraudžia grįžti į Tėvynę? Uždraudžia dirbti jos labui?

Taip, pasakote Jūs, dabartinė konstitucinė nor-

ma atima Lietuvos pilietybę iš prisiekusių kitai valybei. Ar tai blogai? Juk tokiu būdu žmogui priminama, kad gyventi su dviguba pilietine sąžine tikra bėda. Pasirinkus daugybinį kelią, pradingtų ir pati pilietybė, būtų naikinama jos esmė – išimtinis ryšys su savo šalimi.

Jūs puikiai šitai žinote.

O paskaite Jūsų projektus, mes puikiai žinome ir kitką: priėmusiems kitos šalies pilietybę į pagalbą atskuba Lietuvos pasas.

Pasas, kuris geriau negu vadinamoji dviguba pilietybė pasako lietuviui, kad Tėvynė jo laukia — jo, apsisprendusio gyventi kitos valstybės labui. Kilminis lietuvis bet kurioje diplomatinėje Lietuvos atstovybėje, galės gauti Lietuvos pasą.

Kam? Tam, kad į Lietuvą įvažiuotų be vizos, kad galėtų atsiųsti mokytis čia savo vaikus kaip lygius visiems Lietuvos vaikams, galėtų čia laisvai nuolat gyventi, dirbti ir t. t. Lietuvos pasas neleis tik vieno — rinkti Tėvynėje negyvenantiems Seimo ir prezidento. Dalyvauti referendumuose.

Lietuvio pasą gavęs kilminis lietuvis, jo šeima, vaikai ir vaikaičiai, nusprendę grįžti į Tėvynę, galės bet kada lengvatine tvarka atkurti visateisę Lietuvos pilietybę.

Maža to, Lietuvos pasas apsaugo net ir pačią Lietuvos pilietybę nuo pažeminimo ir paniekinimo. Lietuvos pilietybė neturi tapti tik patogiu masiškai prieinamu priedu. Tarsi koku pilietybės rudimentu šalia įsigytos pagrindinės pilietybės svetimoje šalyje.

O juk tikrasis pažeminimas laukia ir tokio žmogaus, kai mokėdamas mokesčius vienur, balsuodamas ten už aukščiausią politinę valdžią, jis įsigeidžia „pabalsuoti“ dar ir ten, kur jis nei gyvena, nei dirba, nei mokesčius moka.

Norite sukurti kategoriją „piliečių“, kurie neturėtų savo valstybei pareigų, o tik teises? Tokiu atveju, kodėl ir kiti Lietuvos piliečiai nebūtų paskatinti pasekti jų pėdomis? Taip mažinsite emigraciją? Taip mažinsite norinčių priimti kitos šalies pilietybę skaičių?

Net ir gyvenantys Lietuvoje piliečiai juk būtų skatinami rinktis tokį kelią. Kam mokėti mokesčius? Kam tarnauti savo valstybei? Juk galima patarnauti ir kaimyninės valstybės interesams... Ar bent pamąstėte, kur per ilgesnį laiką toks kelias nuvestų?

2. Valstybės išdavystė — daugybinė pilietybė

O dabar svarbiausia, ponas Ramūnai. Jūs Lietuvos piliečius, kurie gyvena ir kuria Lietuvoje, vertinate labai keistai, sakyčiau, kaip kokias nepilnavertes būtybes. Juk akivaizdu, kad likusieji Tėvynėje atsisakė išvykti, gauti kitą pilietybę ir gyventi su keliais pasais kišenėje. Keistuoliai, ar ne? O juk būtų naudinga turėti kelis pasus, sakote Jūs. Dėl viso pikto. Jeigu, tarkime, Tėvynė, pražus.

Tad visi Jūsų ir Jūsų aplinkos drauge su opozicija viešai skleidžiami išvedžiojimai ir pseudopatriotiškos emocijos apie mistinius lietuvių ryšius per fiktyvią pilietybę, t. y. įdiegus daugybinę pilietybę išsivadės. Nes išeivių ryšys su Tėvyne tik susilpnėtų. Liktų jausmai jausmeliai „apie Tėvynę“, ir iš esmės ne kažin kas. Bet ir dar baisiau: silpnė-

tų saitai su Tėvyne net likusiųjų čia gyventi sielo-se.

Kaipgi kitaip, jeigu likimo namuose faktas bus nuvertintas. Nebus pasididžiavimo vertas. O bus skatinamas „šansas“ bet kada pabėgti iš skėstančio laivo. Ne gelbėti jį, o būtent bėgti. Nes juk „aš — pasaulio pilietis“. Kai patogų, čia pagyvenantis ar apsilankantis Valstybiškai mąstantiems politikams turėtų būti aišku kaip diena: reikia siekti vieningo tikslo — mažinti išeivių, priimančių kitų šalių pilietybes, skaičių. Skatinti juos sugrįžti.

Tiems, kurie vis dėlto priima kitos šalies pilietybę, suteikti tikrą galimybę. Tikrą ryšį su galbūt laikinai apleista Tėvyne. Kaip? Suteikiant Lietuvos pasus. Referendumas dėl dvigubos pilietybės tik supriešins lietuvius.

Nejaugi Jūs nematote šios šviesos, Ramūnai? O gal Jūs tikrai nelabai nutuokiate, kas yra valstybingumas? O Jūsų partiečiai ir koalicijos nariai? Tokie pat, kaip Jūs? Ar tik paskui Jus paknopstom? Apie opoziciją jau nėra ką ir kalbėti.

Kažkodėl esu įsitikinęs, kad Jūs žinote, kas yra teisinga. Antraip nebūtumėte pasirašęs po Lietuvos paso projektu 2017 rugpjūčio 8 dieną..

Delfi

A. Juozaitis oficialiai paskelbė sieksiąs prezidento posto

Filosofas, vienas Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio pradininkų Arvydas Juozaitis rugsėjo 17 d. Biržų pilyje surengtoje spaudos konferencijoje oficialiai pranešė dalyvausiąs 2019 m. prezidento rinkimuose.

Savo kalboje A. Juozaitis pabrėžė, kad Lietuva šiuo metu išgyvena sisteminę krizę, dėl ko, anot jo, valstybėje nebėra kuriamas bendrasis gėris ir palaipsniui nyksta svarbiausi lietuvių tautos simboliai ir elementai. Reaguojant į konstatuotą tautos išlikimui pavojingą situaciją A. Juozaitis ragino atsisakyti globalios Lietuvos idėjos ir atsisukti į lietuvių kalbos, tautinio švietimo stiprinimą ir išsaugojimą.

Pasak filosofo, dėl to kalčiausios įsigalėjusios neoliberalios vertybės, korporacijos, globalizmas ir nuo visuomenės poreikių atitrūkęs valdžios elitas. Anot jo, šiuo metu dėl korporacijų įsigalėjimo eilinis žmogus tapo beteisė darbo jėga, o nesant ryšio tarp verslo ir žmogaus tauta ir jos simboliai palaipsniui nyksta.

„Išnaikinti netgi linai. Juos iš Kinijos atsiveža“, – neslėpė apmaudo A. Juozaitis. Anot jo, Lietuvos politika turėtų būti statoma ant keturių „bokštų“ – kalbos, šeimos, tautinio švietimo ir teisingumo. Vienai svarbiausių Lietuvos prezidento prerogatyvų – užsienio politikai A. Juozaitis neskyrė daug dėmesio.

ELTA

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday and Saturday

except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by the Lithuanian Catholic Press Society,

4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532.

Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284

Periodical class postage paid at Chicago, IL

and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$150.00.

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00

JAV – metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klase – \$340.00 • kartą per savaitę \$240.00

Į Kanadą – metams \$390.00 (USD) • 1/2 metų \$210.00 (USD) • 3 mėn. \$110.00 (USD)

Į Lietuvą paprastu paštu – metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

Internetinė prenumerata – metams \$99.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA

JAV metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00 • 3 mėn. \$48.00

Į Kanadą – metams \$150.00 (USD) • 1/2 metų \$120.00 (USD) • 3 mėn. \$75.00 (USD)

Į Lietuvą – metams \$70.00

Mažindami pašto išlaidas, prenumeratos kvitų nesiunčiame. „Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.

Administracija dirba kasdien nuo 9:00 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.

Redakcija dirba kasdien nuo 8:00 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.

Administracija – skelbimai@draugas.org., administracija@draugas.org

Reklama – Audronė Kižytė, audreykizys@gmail.com, 630-805-1404

Vyriausioji redaktorė – Ramunė Lapas
vyr.redaktore@gmail.com

Redaktorė – Virginija Petrauskienė

Techninis redaktorius – Jonas Kuprys

Korektorė – Dalia Sokienė

Už skelbimų turinį ir kalbą neatsakome.

Straipsnių autorių nuomonė nebūtinai sutampa su redakcijos nuomone.

Nors prezidento rinkimai Lietuvoje vyks tik kitų metų gegužės 12 d., rinkimų šurmulys jau kyla ir kandidatai vienas po kito atskleidžia kortas. Oficialiai kandidatuosiąs paskelbė buvęs Lietuvos atstovas JAV Vygaudas Ušackas, užsiminė apie galimą kandidatavimą ir kitas JAV lietuviams gerai pažįstamas – buvęs ambasadorius JAV Žygimantas Pavilionis, ketina ir kiti. Beveik baigiama pri-norinti Ingrida Šimonytė, kuri pradžioje kategoriškai kratėsi tos minties ir verčiau ketino tapti Vilniaus mere, bet, matyt, partijos kolegos (visi minėtieji priklauso Tėvynės sąjungai-Lietuvos krikščionims demokratams) ją remia prie sienos ir reikalauja kandidate būti.

Jeigu šiandien reiktų balsuoti...

Rugpjūčio pabaigoje naujienų tinklalapio DELFI užsakymu visuomenės nuomonės ir rinkos tyrimų bendrovė „Spinter tyrimai“ atliko apklausą, ką visuomenė šiandien remtų iš numanomų kandidatų, į kurių sąrašą buvo įtraukti ne tik ketinantys kandidate būti, bet ir šiaip garsesni politikai. Daugiausiai balsų surinko ekonomistas, buvęs Lietuvos banko patarėjas Gitanas Nausėda – 19,7 proc. Jis oficialiai apie tai pareiškė šiomis dienomis. Kauno miesto meras Visvaldas Matijošaitis, nors yra sakęs, kad jam svarbiau Kaunas ir jau ruošiasi kitai kadencijai į Kauno merus, vis dėlto į apklausą yra įtrauktas ir surinko 14,4 proc. palaikančių. Vyriausybės vadovas Saulius Skvernelis, kurio kandidatūrą palaikytų valdančiosios Valstiečių ir žaliųjų partijos vadas Ramūnas Karbauskis ir jo partija, bet kuris apie savo apsisprendimą žada pasakyti tik kitais metais, pelnė 10,7 proc. ir užėmė trečiąją vietą. Jo populiarumas, lyginant su birželio mėn., yra padidėjęs, nes ankstesnėje apklausoje jis trečiąją poziciją buvo užleides Vygaudui Ušackui.

O šio pretendento į prezidentus (rugpjūčio pabaigoje atliktuose tyrimuose jis susilaukė 8,3 proc. palaikymo) reikalai tam tikra prasme sudėtingi – jis pats atkakliai veržiasi, o jo partija – Tėvynės sąjunga-Lietuvos krikščionys demokratai – ji yra įrašiusi tik kaip vieną iš kandidatų ir galutinę nuomonę pareiškė pirminiuose rinkimuose. Matyt, nesitikėdamas šiuose rinkimuose laimėti, savo partijos sprendimo nelaukia ir jau surengė oficialią spaudos konferenciją Kaune, prie neseniai ten pastatyto Laisvės kario, kurioje pareiškė einas į rinkimus kaip nepriklausomas kandidatas. O nesitikėjo laimėti vidinių rinkimų, matyt, dėl to, kad iš savųjų susilaukia priekaištų dėl „minkštos“ pozicijos Rusijos atžvilgiu, o partijos nuomonė yra kategoriška – dėl Krymo atplėšimo nuo Ukrainos ir karo Rytų Ukrainoje Rusiją traktuoti kaip agresorę, su kuria negalima palaikyti santykių aukščiausiu lygiu ir kuri verta griežčiausių sankcijų. Ši partija spalio mėn. ketina surengti pirminius rinkimus, kuriuose JAV pavyzdžiu galės balsuoti ne tik partijos nariai, bet ir visi remiantys šios partijos ideologiją.

Buvusi finansų ministrė, o dabar Seimo narė Ingrida Šimonytė gavo 8 proc. balsų. Kai buvo atliekamos apklausos, ji buvo deklaravusi nepretenduosianti į prezidento postą, tai galėjo sumažinti jai balsų. Vėlesnėse apklausose jos reitingas turėtų pagerėti, nes šiomis dienomis ji užsiminė esanti partijos kolegų įtikinta dalyvauti prezidento rinkimuose; skyriai ją gausiai kelia kandidate.

Vilija Blinkevičiūtė, nors apie kandidatavimą nėra kalbėjusi, į reitingą buvo įtraukta, matyt, dėl „buvusios šlovės“ ir gavo 5,8 proc. balsų. Jos žvaigždė sužibėjo, kai socialdemokratams valdant ji buvo socialinių reikalų ministrė ir prieš rinkimus pensininkams per vienerius metus du kartus pakėlė pensijas. Nors pinigėlius, žinoma, skyrė socialdemokratų valdžia, bet amžina pensininkų meilė atiteko Vilijai. Kiek kokių reitingų po to bebuvo atlikta, ji visuomet įtraukiama ir visada gauna nemažai palankumo. Pasirodo, viltys gauti didesnę pensiją vis dar neišblėsusios.

Buvęs ambasadorius, dabar Seimo narys Žygimantas Pavilionis, nors neoficialiai, bet yra pareiškęs kandidate būti prezidento rinkimuose, jo vardą į siūlomų kandidatų sąrašą yra įtraukę ir TS-LKD skyriai. Pagal rugpjūčio Lietuvos žmonių apklausas jis užima nelabai aukštą vietą su 3,9 proc.

Viltys ir neviltys dėl naujo Lietuvos prezidento

AUDRONĖ V. ŠKIUDAITĖ

balsų. Jeigu I. Šimonytė apsispręs eiti į rinkimus, Ž. Pavilionis šios galimybės TS-LKD pirminiuose rinkimuose gali netekti. Mano galva, jo bėda ta, kad ką tik grįžęs iš Amerikos ir atnaujinęs narystę TS-LKD (iki diplomatinio darbo jis priklausė Lietuvos krikščionių demokratų partijai, kuri per tą laiką susijungė su Tėvynės sąjunga), jis, matyt, gerai neišgiliojo partijos vidinius santykius ir kai krikščionys demokratai bandė „nuversti“ tuometinį partijos pirmininką Andrių Kubilių ir pasistatyti savo žmogų, jis juos parėmė. O krikščionių demokratų yra kelis kartus mažiau negu buvusių Tėvynės sąjungos narių, vadinamų konservatorių, taigi pasikėsinęs į konservatorių vadą, tuo pačiu jis prarado ir konservatorių palankumą. Netgi partijos pirmininko rinkimuose jis teuzėmė ketvirtą vietą.

Toliau reitingo sąrašė yra įtrauktas lošėjas, buvęs liberalas, liberalų deleguotas į Europos Parlamentą, Antanas Guoga (3,1 proc.). Ir jis, ir toliau einantis Ramūnas Karbauskis (2,5 proc.) bei Vilniaus meras R. Šimašius (1,5 proc.) nėra pareiškę noro kandidate būti į prezidentus. Dar mažiau gavę balsų Seimo nariai ir spalvingos asmenybės Aušra Maldeikienė ir Naglis Puteikis neoficialiai, bet yra pareiškę norą dalyvauti, kaip ir EP narys V. Mazuronis. 4,6 proc. respondentų pasiūlytame sąrašė savo kandidato nemato, matyt, norėtų dar kurio nors kito; o neturi savo kandidato ar neitų balsuoti – net 13,9 proc.

Simpatijos, pasirinkimai, galimybės

Šiandien tikrai dar per anksti prognozuoti kas laimės. Tuo labiau kad net neaišku kas kandidate bus. Gali būti ir save išsikėlusių kandidatų, einančių ne per partijas. Greičiausiai pirmajame rate nelaimės nė vienas. O kokių vilčių turi visuomenės grupės?

Tikrieji kairieji – socialdemokratai – kaip ir neturi savo kandidato, bent kol kas apie jį negirdėti. Jie šiuo metu yra visiškai sunykusi grupė, dargi suskilusi į dvi dalis ir tarpusavyje besipešanti. Algirdo Brazausko saulės laikai baigėsi. Nekalba apie savo kandidate ir liberalai, nokautuoti dėl per didelio vadų godumo. Konservatoriai turi net tris kandidatus (bent jau tiek minima viešojoje erdvėje, o gali būti, kad partijos skyriai yra pasiūlę jų ir daugiau) – V. Ušacką, Ž. Pavilionį ir I. Šimonytę. Pirmasis atkrito, iš likusių dviejų greičiausiai laimės I. Šimonytė. Manychiau, kad už ją balsuos ne tik konservatoriai,

bet ir visi kiti, kuriems patinka dabartinė Prezidentė. Jos panašios ne tik tuo, kad yra moterys, bet ir kietu charakteriu bei tvirta galva. Be to, atrodo, dar ir geros bičiulės. Taigi galime turėti Dalia-2? Ne visai, Ingrida yra ne tik lankstesnė, bet ir turi nepakartojamo humoro dovaną. Kiekvienoje aštroje padėtyje tai ją gali gelbėti, o politikoje tai yra labai svarbu. Bėda tik ta, kad jai reiks dalintis balsais su G. Nausėda, kuris šiuo metu yra populiariausias. Nors jis atsiribojo nuo konservatorių,

pasakęs, kad sieks visų partijų palankumo, bet rinkėjai vis dėlto jį priskirs prie dešiniųjų, ir kairiųjų balsų jis negaus. O žmonių palankumą jis pelnė savo dalykiškumu, dažnai buvo kviečiamas žiniasklaidoje ir konferencijose komentuoti ekonomikos ir finansų reikalus. Šiandien jis atrodo visai neblogai, bet kas bus prasidėjus rinkimų kampanijai, nežinia. Jis nėra ne tik politikas, bet niekada nesireiškė ir kitoje srityse, pvz., užsienio politikoje, kuri yra pagrindinė prezidento teritorija. Konkurentai ir ekspertai priešrinkiminėje kovoje jo kostiumą gali gerokai paglamžyti.

Taigi dešiniams balsuoti yra už ką, bet visi dešinieji kandidatai stumdysis vienoje pusėje. Nors konservatoriai jau kuris laikas yra populiariausia partija, bet jų kandidatas antrajame rate susidurs su sunkumais, kaip su sunkumais susiduria patys konservatoriai Seimo rinkimuose, kai reikia parėmimo iš šono. O kadangi kita pusė visuomenės žiūri į kairę, konservatoriams pritrūksta balsų. Jų kandidate gali gelbėti tik liberalų rinkėjai, kurie dabar yra atsidūrę nežinioje. Vėlgi – šiuose rinkimuose liberalai galės rinktis mažiausiai iš trijų...

Taigi už ką balsuos kairieji? Matyt, už S. Skvernelį, kurį savo kandidate mato Valstiečių ir žaliųjų partija. Jo galimybės – nemažos, nes jį remianti partija yra antroji pagal populiarumą šiuo metu.

Tiesa, pastarosiomis dienomis dar apie vieną kandidate prabilo dalis „sukilėlių“ tvarkiečių, kurie į prezidentus siūlo Rolandą Paksą, jau ragavusį prezidento duonos ir „sudegusių“. Kol kas nežinia, ar pagal įstatymus jis turi tokią teisę, nes gerokai juos yra pažeidęs.

Ką tik į viešumą išsoko ir seniai girdėtas filosofas Arvydas Juozaitis, buvęs Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio iniciatorius, kultūrinių leidinių redaktorius, buvęs premjero Algirdo Brazausko patarėjas švietimo klausimais, vėliau Lietuvos kultūros atašė Kaliningrado srityje. Jis sakosi į prezidento rinkimus eisias su Lietuvos išsaugojimo idėja. Gal tai viltis kairiesiems?

Taigi yra apie ką pamąstyti, ir laiko apmąstytiems yra pakankamai...

P. S. Ruošiant šį straipsnį spaudai paaiškėjo, kad Žygimantas Pavilionis traukiasi iš pirminių prezidento rinkimų kovos, o Gitanas Nausėda oficialiai patvirtino sieksiąs prezidento posto.

Jurgis iš Bildenių

Atkelta iš 1 psl.

Tame mieste jaunuolis įsidarbino valstybiniame teatre epizodinių vaidmenų atlikėju, kad galėtų susimokėti už Dresdeno teatro vadovo von Segern dramos pamokas. Kadangi vokiškai kalbėjo su akcentu, suprato, kad čia karjeros nepadarys, todėl išvyko į Australiją. Išgijęs Australijos pilietybę tapo George. Dirbo pardavėju, medkirčiu, kaubojumi galvijų rančioje, pramokęs angliškai – Doris Fitton teatre Sydney. Po kurio laiko išvyko į Londoną, kur 1957 m. debiutavo britų režisieriaus Roy Ward Baker filme „Tas, kuris pabėgo“. Jame suvaidino vokiečių belaisvį. O 1961 m., sukūręs vaidmenį Johno Lee Thompson filme „Navarono pabūklai“, išgarsėjo. Po poros metų Amerikoje pasirodė juosta „Didysis pabėgimas“. Italijoje suvaidino pagrindinį vaidmenį filme „Saharos avantiūristas“... Iš viso kine yra sukūręs 60 vaidmenų. Po „Didžiojo pabėgimo“ sėkmės susilaukė kvietimo į Hollywoodą, jam siūlėsi padėti žymioji aktorė Elizabeth Taylor. Vis dėlto Hollywoodo pinklėms jis atsispyrė. „Manau, pasielgiau

G. Mikellis

teisingai. Trys jauni aktoriai, kuriuos pažinojau Londone, Hollywoode nusizudė, – sako aktorius. – Jų vietoje turbūt būčiau pasielgęs taip pat. Taip, E. Taylor būtų man padėjusi, bet vis tiek būčiau buvęs apsuptas vilkų ir liūtų.”

Pagaliau G. Mikellis ėmė rašyti. Parašė apsakymus „Geležinio vilko šalis“, „Lietuvių berniuko odisėja“. Pastarasis buvo išspausdintas rinkinyje „Forms of Freedom: Lithuanian Culture and Europe after 1990“, atsiminimų knygos ištraukos – „Kultūros baruose“. „Žaviuosi rašytojais ir pats svajojau rašyti. Bet neturėjau jokio oficialaus išsilavinimo. Kai pasitraukėme iš Lietuvos, maždaug penkerius metus nesimokiau mokykloje, buvau neraštingas. Užuoť žaidęs futbolą, eidavau į Oldenburgo viešąją biblioteką skaityti knygų. Galiausiai parašiau neblogą (kaip sako mano draugai) autobiografiją“. Jis yra Didžiosios Britanijos rašytojų gildijos, kuri kitamet išleis jo autobiografiją, narys.

„Tikiu, kad žmogaus gyvenimo kelias yra nulemtas. Mačiau daugybę karo baisumų, aplink mane mirė daug žmonių, o aš likau sveikas. Gyvenimas išmokė, kad yra schicksal (vok.) – lemtis“, – sako G. Mikellis.

Parenta pagal „Lietuvos žinios“

Mamos Almos ir dukros Audros draugystę sustiprino kartu išgyventi sunkumai.

Tėčio Sauliaus džiaugsmas – jau suaugę ir savo gyvenimo kelius pasirinkę vaikai – sūnus Paulius ir dukra Audra.

Iš spengiančios tylos – į garsų ir žinių pasaulį

Talentingą dukrą šioje kelionėje lydėjo pasiaukojantys tėvai

VIRGINIJA PETRAUSKIENĖ

Ką galima padaryti dėl savo įgimtą negalią turinčio vaiko, kad šis galėtų gyventi pilnavertį gyvenimą? „Galima padaryti viską, nėra nieko neįmanomo“, – įsitikinę Saulius ir Alma Mikaliukai, gyvenantys St. Clair netoli Saint Louis, MO miesto. Šiandien jų šeima džiaugiasi dviem savo suaugusiais vaikais – 22-jų dukra Audra ir metais jaunesniu sūnumi Pauliumi. Audra – labai gabi ir jau dabar pripažinta būsimoji grafikos dizainerė, Paulius studijuoja inžinerijos mokslus. Tačiau kad pirmagimė galėtų gyventi garsų pasaulyje, tėvams teko įveikti ir paaukoti labai daug. Čikagoje gyvenę ir aktyviai lietuviškų organizacijų gretose dalyvavę sutuoktiniai pirmiausiai turėjo persikelti gyventi į kitą miestą – palikti verslą, draugus ir širdžiai mielą veiklą.

Dukra nekalbėjo – gydytojai ramino tėvus

S. ir A. Mikaliukų dukra gimė turėdama klausos negalią. Tačiau faktą, kad mergaitė nieko negirdi, gydytojai pripažino tik tuomet, kai jai sukako treji metai. Iki to laiko medikai ramino su nerimusius mažylės tėvus, sakydami, jog vaikas vystosi normaliai.

„Mes įtarėme, kad dukrai kažkas negerai. Ji, būdama puse trečių metų, dar nekalbėjo. Parodėme vienam specialistui, jis nuramino, sakė, kad taip būna, kad kai kurie vaikai ima kalbėti vėliau. Nepasitikėdami vežėme pas kitą gydytoją, šis pakartojo tą patį. Tik trečias specialistas nusprendė atlikti dukros klausos patikrinimą. Tuomet ir paaiškėjo, kad ji yra kurčia. Blogiausia, kad jau buvo praėjęs tas laikas, kai mažas vaikas aktyviausiai mokosi kalbos, klausydamasis aplinkos garsų ir bendraudamas su šeima“, – prisiminė šeimos gyvenimą sukrėtusią žinią S. Mikaliukas.

Tėvai ilgai kaltino save, kad jausdami, jog dukra yra kitokia nei jos bendraamžiai, ramino save, stengėsi apie tai negalvoti ir pasitikėjo gydytojais.

„Klausėme save, kodėl mes su žmona, būdami sveiki, susilaukėme kurčios mergytės. Tačiau vėliau susipažinome su ne viena panašia šeima. Kodėl

taip atsitiko, mes nesiėmėme ieškoti atsakymo ir atlikti DNR testų. Tiesiog žinojome, kad padarysime viską, kad dukra galėtų įsijungti į visuomenę ir joje gyventi normalų gyvenimą“, – sakė S. Mikaliukas.

Išėjis – operacija ir implantas

Gydytojai pasiūlė operaciją, kuri galėtų sugrąžinti mergaitę į garsų pasaulį. Jos metu prie ausies į galvos kaulą po oda įtvirtinamas kochlearinis implantas – specialus aparatas, kuris vėliau, suprogramuotas kompiuteriu, aplinkos garsus atkuria elektriniu būdu, stimuliuodamas klausos nervą.

Ši operacija savaime neišsprendžia problemos. Labai svarbus pooperacinis laikas. Kochlearinio implanto naudotojas visą dieną turi nešioti išorinę prietaiso dalį, kurioje esantis mikrofonas sugauna aplinkos garsus, procesorius juos koduoja ir per implantą perduoda vidinei ausiai bei stimuliuoja klausos nervą. Tačiau tai tik informacija, kurią kochlearinio implanto naudotojas gauna. Labai svarbu išmokyti ta informacija pasinaudoti. Kochlearinis implantas tampa naudingas tik tada, kai vaikas išmoksta klausytis, kiekvienam šis procesas yra labai individualus.

Ženklių kalba neatveria visų galimybių

Mažoji Audrutė buvo tarp tų, kuriems sunkiausia buvo suprasti ir išmokyti kalbą. Ji buvo praleidusi tą augančiam vaikui svarbiausią laiką, kai formuojasi kalbos įgūdžiai. Tuo pačiu buvo aišku, kad mergaitė gresia atsilikti nuo bendraamžių mokykloje.

S. Mikaliukas pasakojo, kad tuo metu Čikagoje nebuvo specialių mokyklų, kuriose galėtų mokytis tokie vaikai, kaip jų dukra. Pradžioje mergaitė buvo pradėta mokyti ženklų kalbos. Tačiau tai reiškė, kad kalbėdama tik ženklais, ji turės likti gyventi panašių į save žmonių bendruomenėje: galės susikalbėti tik su tais, kurie tą ženklų kalbą moka. Kitas pasaulis, o kartu ir kokybiškas mokslas jai bus nepasiekiamas.

„Paprastai ženklų kalba bendraujantys žmonės nesiekia aukštojo mokslo, o renkasi paprastas profesijas, kurias turintiems nereikia daug ben-

drauti su aplinkiniais. Jie gali tapti valytojais, siuvėjais, tačiau aukštasis mokslas paprastai būna pasiekiamas vienetams, kalbantiems tik gestų kalba“, – sakė S. Mikaliukas.

Siekė ugdyti dukters talentą

Tėvai matė, kad jų dukra nuo mažens turi neeilinį talentą. Ji, niekieno nepamokyta, jau būdama trimetė, ėmė piešti sudėtingus erdvinius piešinius. Saulius ir Alma suprato, kad turi padėti savo dukrai tą talentą ugdyti. Todėl ėmėsi ieškoti specializuotos mokyklos, kurioje Audra galėtų mokytis. Paaiškėjo, kad daugiausiai tokių mokyk-

lų esama Saint Louise, MO. Tėvai pasirinko tuo metu veikusią katalikišką vienuolių globojamą mokyklą Saint Joseph Institute for the Deaf, kurioje buvo mokomi kurtieji vaikai. Penkiametė Audrutė savo pradžios mokslus pradėjo ir baigė šioje mokykloje.

Po to mergaitė vienerius metus lankė paprastą mokyklą, kur mokėsi kartu su girdinčiais vaikais. Tačiau tėvai norėjo, kad dukrai dėstytų kuo geresni mokytojai, todėl ją perkėlė į Chesterfield, vėliau į prestižinę, vieną geriausių mokyklų Missouryje, Parkway West gimnaziją. Joje buvo specialistų, kurie dirbo su klausos negalią turinčiais vaikais ir tuo pačiu padėjo jiems

Įgimta klausos negalia Audrai Mikaliukas nesutrukdė kurti. Viršuje – freskoje ant mokyklos koridoriaus sienos – ir Lietuvos trispalvė. Apačioje – vienas iš daugelio talentingos dailininkės darbų.

Nuotr. iš Mikaliukų šeimos albumo

integruotis į girdinčiųjų visuomenę. Besimokydama Audra ėmė papildomai lankyti užsiėmimus, kur mokėsi grafikos dizaino paslapčių. Todėl baigusi mokyklą, ji žinojo, kokią specialybę pasirinktų: mergaitė įstojo į Rochester Institute of Technology (NY). Šioje mokslo įstaigoje yra specilus padalinys, kuriame aukštojo mokslo gali siekti klausos negalia turintys jauni žmonės. Po 2,5 metų mergina pačiais geriausiais pažymiais baigė institutą ir tapo profesionalia grafikos dizainere. Vasarą padirbėjusi vienoje įmonėje, mergina buvo puikiai įvertinta kaip specialistė. Tačiau ji neskuba į darbus, bet tęsia dizaino ir iliustravimo meno studijas University of Central Missouri.

Stiprino tikėjimas Dievo malone

„Šiais metais išleidome ją vieną į universitetą, tačiau labai neramu: kaip dukrai ten seksis? Turėdama kochlearinį implantą, ji gali girdėti ir susikalbėti su žmogumi, sėdinčiu prieš ją. Tačiau jeigu atsiduria žmonių grupėje, tuomet jai tampa sunkiau girdėti bendrą pašnekesį, – nerimavo tėtis.

Iš 7,5 tūkstančio studentų, studijuojančių University of Central Missouri, Audra yra vienintelė, kuri turi klausos negalią. Tačiau jai yra parūpintas pagalbininkas, ženklų kalbos vertėjas, kuris paskaitų metu merginai padės suprasti tai, ko ji pati neišgirdo ir nesuprato. Tėvai džiaugiasi dukros stiprybe ir užsispyrimu siekti aukštojo mokslo, nors jai tam reikia daugiau pastangų, nei jos bendraamžiams.

Žinant, koks nepigus gydymas ir mokslas Amerikoje ir matant, kiek daug tėvai padarė dėl savo dukros, galima patikėti, kad Audra gimė turtinų žmonių šeimoje. Juk išlaidos už mergaitės operaciją, gydymą ir reabilitaciją siekė virš 50 tūkstančių dolerių. S. Mikaliukas šypsosi: šeima tikrai nėra turtuoliai. Jo žmona Alma dirba su fizine ir dvasine negalia turinčiais vaikais. Jis pats – pensininkas.

„Mes gavome nemažą valstybės pagalbą. Esame giliai tikinti šeima. Ir tikrai žinome, kad mus lydėjo Dievo malonė. Kitaip nebūtume išlaikę to, ką teko patirti. Kartais atrodydavo, kad ne liko nei jėgų, nei išeities iš susidariusių situacijų. Tačiau kažkaip stebuklingai pavykdavo rasti tą išeitį“, – neslepia S. Mikaliukas. Būdami Lietuvos patriotai, jiedu su žmona džiaugiasi, kad sūnus Paulius išmoko lietuvių kalbą. O dukra to negalėjo padaryti, tačiau ji žino, kad yra lietuvė ir net kai kuriuose savo kūriniuose tą parodo.

Augindami klausos negalią turinčią dukrą, Saulius ir Alma susitiko bei susipažino su daugeliu panašaus likimo šeimų, surado daugybę kurčiųjų, kurie išsimokslino ir pasiekė daug savo profesinėje veikloje. Šie pavyzdžiai jiems suteikė stiprybės.

„Ar žinote, kad populiarius radijo šou vedėjas Rush Limbaugh, būdamas 50-ties metų, prarado klausą. Tačiau tas jam nesutrukdė dirbti radijuje ir kurti populiarumo viršūnes siekiančias laidas. Žinome žmonių, kurie būdami kurti, išsimokslino ir tapo mokytojais, inžinieriais, gydytojais. Vadinas, niekada nereikia prarasti vilties, siekti ir tikėti pergale“, – įsitikinę Saulius ir Alma Mikaliukai.

Sutuoktiniai sakė, kad savo žinomis ir patirtimi mielai pasidalytų su žmonėmis, kurie turi klausos negalią turintį vaiką. Redakcija sutinka tarpininkauti. Todėl norintys susisiekti su S. ir A. Mikaliukais, pirmiausiai kreipkitės į redakciją telefonu 773-585-9500 arba elektroniniu paštu petrauskiene_virginija@yahoo.com.

Prie šikšnių kapinaičių Lietuvoje, kur palaidota kun. Valdo mama.

Asmeninio albumo nuotraukos

Sako evangelikų liuteronų pastorius, poetas **dr. Valdas Aušra**, jau ne vieną dešimtmetį gyvenantis, dirbantis ir kuriantis Čikagoje. Apie **V. Aušros religinę ir pasaulietinę veiklą parapijoje ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenėje (PLB) bei akademinėse institucijose, poetinę kūrybą ir net kiek asmenišką pastoriaus šeimos patirtis su juo susirašinėjo žurnalistas Ramūnas Čičelis.**

Ar, Jūsų nuomone, religinis tikėjimas pasaulyje, kuris šiandien apibūdinamas kaip sekuliarus, dar gali telkti žmones bendrajam gėriui? Kuo, šiuo požiūriu, skiriasi situacija Jungtinėse Amerikos Valstijose ir Lietuvoje? Ar mažoje religinėje bendruomenėje, kuri gyvena vienoje teritorijoje, tikėjimas tampa gyvenimo prasmės pagrindu?

Gal turėčiau iš karto paaiškinti, kad, mano supratimu, nėra pasaulyje žmogaus, kuris netikėtų. Fundamentine prasme, žmonija ar atskiras jos narys negali egzistuoti be tikėjimo. Tiek mūsų kasdieninis veikimas, tiek ateities planavimas yra pagrįsti tikėjimu. Mes tikime, kad atėję į paroduotuvę, jei turėsime pakankamą kiekį pinigų, gausime nusipirkti būtiniausių prekių, nes, iš esmės, mes tikime, kad tų prekių gamintojai jų pagamins... Mes tikime, kad rytoj išaus kita diena, todėl šiandien mes skiriame laiko ir energijos, kurdami ateities planus...

Klausimas yra, kuo ir kaip giliai mes tikime. Religinis tikėjimas mums padeda harmonizuoti savo egzistenciją besikeičiančioje ir, iš esmės, nestabilioje aplinkoje. Gyvenimo aplinkybės mus moko, kad viskas turi savo pradžią ir pabaigą – kas gimsta, tas būtinai numirs. Žiūrint iš pragmatinės pusės, religija mums padeda suprasti, kad gyvenimas nėra apribotas gimimo ir mirties įvykiais, kad jis didesnis nei žmogaus dienų skaičius. Tas žinojimas suteikia stabilumą mūsų gyvenimo audrams. Mes pradedame suprasti, kad jos tėra tik laikinas, praeinantis reiškinys.

Šio amžiaus sekuliarumas, manau, didele dalimi susijęs su žmogaus susikurta iliuzija, kad jis, tik įdėjęs atitinkamą kiekį loginių ir mentalinių pastangų, gali išsiaiškinti visas egzistencijos paslaptis. Sutikite – per paskutinį žmonijos egzistavimo šimtmetį, ji pasiekė sunkiai suvokiamą progresą, pažindama materialųjį pasaulį. Bet visi, kurie aktyviai nagrinėja šį pasaulį, labai gerai žino, kad kiekvienas atskaitas klausimas iškelia visą eilę anksčiau nesugalvotų klausimų... Mes esame tie, kurie nori pasiekti horizontą, o jis vis tiek pat nutolęs, kiek ir anksčiau...

Žmonės ir Lietuvoje, ir Jungtinėse Amerikos Valstijose yra tokie patys. Tačiau jų požiūris į organizuotą religiją yra skirtingas. Tam įtakos padarė tarybų valdžios požiūris į religiją ir jos veiksmas, menkinant religijos bei tikėjimo įtaką žmonėms. Norime ar nenorime, tie 50 metų propagandos padarė mums didelį poveikį. Nežmoniškai didele korupcijos mastai, moralės žlugimas, savižudybių skaičius – štai tik keletas apraiškų. Religinis tikėjimas turi potencijos keisti šias netikėjimo pasekmes. Tai viena iš priežasčių, kodėl organizuotas religinis tikėjimas (bažnyčios) yra labai svarbus. Gal jis nebus masinis reiškinys. Bet suliginčiau jį su probiotikais, kurie ligos nualintame organizme atstato gyvybinių funkcijų harmoniją.

Esate studijavęs ir Lietuvoje, ir JAV. Kuo panašūs ir skiriasi mokslas ir studijos šiose šalyse? Kokios Jūsų asmeninės patirtys bylotų vienos ar kitos valstybės naudai?

Aš ne tik studijavau tose dviejose šalyse, bet ir dėsciau universitetuose: Lietuvoje dėsciau Klaipėdos universitete, o JAV – Concordia University Chicago. Aptardami universitetines sistemas, kaip ir bet kokias kitas sistemas, turime pri-

pažinti, kad nėra idealių sistemų. Gal reikia kalbėti apie tai, kiek tos sistemos prisideda prie visos tos šalies visuomenės funkcionavimo. Pasauliniuose universitetų reitinguose pirmauja JAV esantys universitetai. Lietuvoje geriausiu laikomas Vilniaus universitetas įvertintas maždaug tarp 500 ir 600 vietų. O Vilniaus pedagoginis institutas, kurį baigiau, net nežinau, kurioje vietoje būtų. Mes didžiuojames Vilniaus universitetu, kad jis yra vienas iš seniausių pasaulyje. Bet pripažinkime, juk jo veikla ne kartą buvo nutraukta: šių dienų universitetas negali pasigirti universitetinės minties ir kultūros per amžius besitęsiančiu vystymusi. Dar blogiau, kad mūsų valstybė nesugeba suprasti, ką jai, kaip valstybei, gali ir turi teikti universitetinė sistema. Trumparegiškas materialinės gerovės, pridėtinės vertės auginimo siekis net universitetinio lavinimo srityje rodo, kad valstybės vadovai nesupranta tikrosios šio lavinimo esmės. Šis požiūris tiesiogiai matomas pagal dėstytojų darbo krūvius ir algas.

JAV universitetinė sistema yra palyginus jauna – seniausiems šalies universitetams yra tik kiek daugiau nei 200 metų. Privalumas yra tas, kad visą jų gyvavimo laikotarpį jie galėjo netrukdomi vystytis: jų veiklos nepertaukė karai, besikeičiančios politinės sistemos. Jų gyvavimas priklauso nuo universitetų vadovų išminties ir išvalgumo. Valdžia nėra linkusi kištis į jų veiklą – pagaliau, juk dauguma jų yra privatūs. Universitetinis lavinimas labai didele dalimi priklauso nuo rinkos poreikių, nuo prioritetinių sričių finansavimo ir nuo noro atrasti kažką naują bei pasiekti tai, kas dar nebuvo pasiekta. Universitetai vertina savo profesūrą, moka nemažas algas, bet ir tikisi, kad jų profesorai ir mokslininkai aktyviai pasireikš savo srityje, tuo pačiu pagarsindami universiteto vardą. Universitetų administracija deda daug pastangų, kad pritrauktų gerus studentus, geriausiems finansuodami studijas. Taip pat labai stipriai dirbama su buvusiais studentais – jie juk yra pati geriausia universiteto reklama ir nemažas pajamų šaltinis. Manau, Lietuvos universitetai gali labai daug ko pasimokyti iš savo kolegų JAV.

Aktyviai veikiate PLB. Papasakokite plačiau apie šį savo vaidmenį ir turbūt nuolatinį rūpestį. Koks Jūsų požiūris į dvigubos pilietybės ir pasaulio lietuvių telkimo problemas? Ar dirbdamas Bendruomenėje galėtumėte patvirtinti, kad net vieno žmogaus pastangos ir darbas gali keisti mūsų tikrovę labai stipriai?

Šią vasarą pirmą kartą dalyvavau PLB Seime, kuris liepos pradžioje rinkosi Vilniuje aptarti bendrų išsibarsčiusių po pasaulį lietuvių reikalų. Tai buvo labai įdomi ir informatyvi patirtis. Mano veikla yra kiek siauresnė: mano parapija, lietuvių bendruomenė Čikagoje ir apylinkėse, susitelkiantis į lietuvių dvasinę ir psichologinę gerovę, JAV Lietuvių Bendruomenės veikla – ypač jos religinis gyvenimas. Prieš dešimtmetį, kai dar vadovavau Lietuvių Liuteronų Bažnyčiai Diasporoje, buvau atsakingas už parapijas JAV, Kanadoje ir Vokietijoje. Susijungus Lietuvos ir Išeivijos bažnyčioms, ta atsakomybė atiteko Lietuvos Liuteronų Bažnyčios vyskupui.

Ką beveikčiau, rūpinuosi lietuvybe, jos išlikimu ir išsaugojimu, gyvenant kitame krašte ir kitos kalbos apsuptyje. Užduodu klausimą, kodėl? Gal manyje tęsiasi tas postūmis, ateinantis iš senelio Jono Aušros, kuris, gimęs ir augęs vokiečių kalbos šalyje Klaipėdos krašte, sąmoningai apsisprendė išmokyti į šeimos užmarštį nueinančią lietuvių kalbą ir išlaikyti būtent šią tautinę tapatybę? Vėliau, Antrojo pasaulinio karo išvakarėse ir karo metu, šis jo tautinis apsisprendimas atnešė daug kančių ir jam pačiam, ir jo šeimai.

Grįžimas ne visada būna toks saldus

Kelionės dienoraščiai (I)

RAIMUNDAS MARIUS LAPAS

Jubiliejiniai 2018-ieji jau ritsi į pabaigą. Kokius juos prisiminsime? Turbūt kiekvienas – skirtingus. Vieniems gal labiausiai įstrigs iškilingas pokylis prabangioje salėje ar šventinis koncertas, daugeliui greičiausiai ilgam įsimins kelionė į jubiliejinę Dainų šventę Lietuvoje, kiti galbūt tos viršūnės dar tik laukia ir ja taps didingas miuziklas istoriniame Čikagos teatre ar koks kitas metų pabaigai suplanuotas renginys. Man šių metų „epicentras“ buvo kelionė į Lietuvą per pačią šimtąją Vasario 16-tąją. Tai buvo ilgoka ir turininga viešnagė tėvų žemėje, kurios įspūdžiai jau susigulėjo ir kuriais norėčiau pasidalinti su mūsų mielais skaitytojais.

Mano „angelas sargas“, keliavęs kartu per Atlantą iš Ažuolų parkelio – ponios A. portretas.

Kažkada, gal daugiau nei prieš dešimtmetį, skaičiau „Delfi“ straipsnį apie tuometinio parlamentaro Petro Auštrevičiaus siūlomą Seimui atmintinų dienų įstatymo pataisą. Politikas siūlė gruodžio 18-ąją, kuri pasaulyje minima kaip tarptautinė migrantų diena, įtraukti į atmintinų dienų sąrašą ir pavadinti ją Sugrįžimo diena. Ta sąvoka mane sutrikdė. Ar įmanoma JAV gimusiam lietuviui „sugrįžti“, jeigu jis išvis nebuvo „išvykęs“ – nes gimė ne ten ir ne tuo laiku?

Prisipažinsiu – mano sąmonėje ilgai kirbėjo noras atšvesti savo tėvų gimtinės Nepriklausomybės šimtmetį ne kur nors tarp dangoraižių Amerikoje, o būtent ten, kur Nepriklausomybės aktas ir buvo pasirašytas – Pilies gatvėje Vilniuje. Supratau: Mafusailo amžiaus (senolis Mafusailas, anot Biblijos, gyveno 969 metus) neįmanoma sulaukti, tad ir antrojo Nepriklausomybės akto pasirašymo šimtmečio – taip pat.

Mano JAV paso galiojimo laikas buvo pasibaigęs dar praeitų metų rugsėjį. Svyravau – ar mokėti nemažus pinigus tam, kad kišenėje turėčiau galiojantį tapatybės dokumentą? Ar greitai laiku vyksiu į užsienį? Gruodžio viduryje vis tiksliai nuėjau į paštą su senu pasu ir čekiu rankose. Tarnautojas išpėjo, kad užtruks mėnesį, kol gausiu naują. Aha, pagalvojau, nesirūpinsiu kelione, kol neturėsiu žvirblio rankoje. Mano nustebimui – tarsi Kalėdų senelio dovaną – naują „blizgantį“ pasą su savo nebelabai jaunu abrozdeliu – radau pašto dėžutėje dar prieš Naujuosius metus. Kitas etapas – surasti skrydį už prieinamą kainą. Pasisekė.

Taigi, bilietas į SAS lėktuvą kišenėje (buvau užmiršęs, kokia prasta buvo mano paskutinioji patirtis su šia bendrove), lagaminas supakuotas. Pluoštas išsaugotų eurų – piniginėje. Artimo bičiulio rūpesčiu manęs laukia vieno kambarėlio butukas Vilniaus senamiestyje. Bet širdyje neramu – keturios savaitės

be žmonos, be savo namų, be mylimų parapijiečių? Koks velnias neša mane į šalį, kurioje nebuvo jau šešerius metus ir su kuria, po mylimos uošvienės mirties, tarsi jau buvau beprarandęs ryšį? Tuomet, prieš šešerius metus jaučiau, kad su brangaus žmogaus netektimi iš dalies netenku ir pačios Lietuvos.

Kelionės dieną buvau visai kaip nesavas. „Jeigu tu tikrai nenori, nevažiuok – ne pasaulio pabaiga“, – pasakė žmona. Vis gi sėdame į mašiną ir keliaujame į O'Hare.

Su skandinavais – niekados!

Skridau per Stockholmą. Registracija O'Hare nebuvo skausminga. Tiesa, lagaminas pakeliui „priaugo“ kelis kilogramus, bet mandagus tarnautojas neprieštaravo. Su rankiniu bagažu smarkiai rizikavau – jis buvo gerokai per sunkus (vis tos knygos). Tačiau rankinio Čikagoje niekas nesvėrė. Atsisveikinam – širdyje lyg ir ramiau. Atrodo, esu pasiruošęs nugalėti padangę...

Lėktuvas nebuvo pilnas – atrodo, kad galėsiu net išsitiesti. Bet kas visiškai buvo išgaravę iš galvos – tai skrydžio ekonomiškumas. Kiekviename žingsnyje lėktuve mokėk euriukus – net už sultis, kavą, arbatą. Tik vanduo nemokamas. Aš, tiesa pasakius, neišrankus, tačiau šįsyk maistas buvo labai prastas. Bandžiau gelbėtis paprašęs papildomos bandelės, bet stiuardėsė žvilgtelėjo į mane kaip į kokį nusikaltėlį (tik, gink Dieve, garsiai neištark tarptautinio žodžio „kriminalistas“!).

Stockholmo oro uoste skrydžio į Vilnių teko laukti trejetą valandų. Ir čia – nauja tvarka: keleiviai su mėlynais pasais turėjo iš naujo registruotis, o paskui už užuolaidos buvo kruopščiai tikrinami. Taip švedai dabar myli amerikiečius?

Po mėnesio viešnagės Vilniuje grįžau su ta pačia SAS avialinija. Aš – tas „misteris K“ – Vilniuje svarstyklį neturėjau. Gerai, kad į oro uostą mane palydėjo bičiulis. Suglumau, kai pasvėrė lagaminą – aiškiai per sunkus. Pradėjau traukti iš jo knygas – palengvėjo. Tas pats buvo su rankiniu bagažu – Lietuvoje teko palikti porą maišelių knygų. Nežinau, ar visos avialinijos tapo tokios „šykščios“, bet sau griežtai pasižadėjau: su SAS daugiau niekados!

Kas mano angelas sargas?

Į Vilnių skridau ne vienas – turėjau „angelą sargą“, tik jo veido nemačiau...

Artima draugė Viktorija Kašubaitė Matranga paprašė Lietuvos dailės muziejui (LDM) nuvežti dovanų

„Aštraus“ balso savininkė iš Tauragės ir nežinantis visų evangelikų giesmių bastūnas iš „Vėjų miesto“.

– jos dėdės, skulptoriaus Vytauto Kašubos pieštą eskizą. Susitarėme, kad oro uoste manęs lauks LDM atstovas, kuriam iš karto tą darbą atiduosiu – juk Lietuvos muitinė neprognozuojama (bent jau praeityje buvo).

Vilniaus oro uoste mane pasitiko du žmonės – iš Prienų atvykęs bičiulis Romas Vilčinskas (prieš metus, 2017 m. spalio 10–12 d. „Draugo“ numeriuose aprašiau jo knygą „Prienų alaus bravoras 1868–1944 m.“) ir LDM darbuotoja menotyrininkė Elona Lubytė. Kadangi Elona atsibeldė taksi, o gyvena Senamiestyje netoli tos vietos, kur aš būsiu apsistojęs, sėdome visi į Romo mašiną ir nuvykome į mano butuką. Ten ištraukiau iš lagamino savo „angelą sargą“ – V. Kašubos eskizą ir įteikiau Elonai. Bičiulis Romas taip pat ilgai neužsibuvo – įvertino mano nuovargį. O ir kelias į Prienus tolokas, dar nežinia, kokie bus keliai – juk tomis dienomis Europą parklūpdė neįprasti šalčiai.

Nors ir šalta, nutariau palikti savo jaukią pastogę Vokiečių gatvėje ir išeiti pasižvalgyti – juolab kad buvau alkanas. „Apsisėdėm“ šiltu avikailiu išėjau į

Laikinasis mano adresas – tarp „dangaus“ ir „civilizacijos“ – Vokiečių 20.

mylimas Senamiesčio gatves. Pati Vokiečių gatvė neilga. Ją – nuo pat Trakų iki Didžiosios – pereisi per penktą minučių. Nustebau, šioje gatvėje suskaičiavęs net penkis *sushi* barus. Oho, kokia pažanga! Esu didelis šio japoniško patiekalo gerbėjas ir būčiau iškart surizikavęs paragauti, jei ne viena mane atbaidžiusi detalė. Per vienos užkandinės langą pastebėjau, jog vakarieniamotojai suši užsigeria ne *sake*, ir ne japonišku alumi, o ...kava!

Toliau pažindinausi su Senamiesčio restoranais. Nuo paskutinės viešnamės daug kas pasikeitė – atsirado daug naujų restoranų, kavinių. Smagu, kad jie išsilaiko – juk užsieniečių, atvykstančių į Europos pa-

čia vyksta beveik kasdien. Pirmąjį savo viešnamės sekmadienį, garsiai gaudžiant bažnyčios varpams, užsukau ir aš į šią nuostabią šventovę. Viduje – didelė minia tikinčiųjų. Labiausiai nustebino jaunimo gausa. Su šypsena mane pasitiko jau ne kartą Čikagoje sutiktas jaunas, dinamiškas šios šventovės „gaspadorius“ – vyskupas Mindaugas Sabutis. Jis, beje, nepraleido progos pamaldų metu pranešti, kad tarp jų šiandieną yra ir svečias iš „Vėjų miesto“. Po pamaldų kai kurie parapijiečiai priėjo manęs „pačiupinėti“ – kas čia per egzempliorius... Viena už manęs sėdėjusi ir aukštu aštroku balsu traukusi man mažai pažįstamas giesmes moteris prisistatė kaip

Štai kaip atrodė mano kaimynai Vokiečių g-vėje 24 Pirmojo pasaulinio karo metu. 1916 m. Vilniaus atvirkimas

kraštyje esantį Vilnių, ne tiek jau ir daug. Po beveik pusantros valandos pasivaikščiojimo šaltame ore, sąžiningai išblusinėjęs kiekvieną pažįstamą sostinės skersgatvį, nutūpiau šalia Šiuolaikinio meno centro išikūrusioje „Vynotekoje“. Susigundžiau lietuviškai pamaloninti savo skrandį ir už tris su puse eurukų užsisakiau cepelinų por-

muzikologė, vyskupo Kalvano duklė. Ji panorą kartu su manimi išiamžinti, ir vietą nuotraukai parinko ne bet kokią, o šalia vyskupo sakyklos, prie baltų, marmurinių angelų. Sakė – patalpins savo „Facebook“ paskyroje. Mano naujoji pažįstama pasirodė besanti Irena Kalvanaitė Pavilanskienė, viešosios įstaigos „Vox Organum“ Tauragėje

Nedidelė Vokiečių gatvė Senamiestyje nusėta japonų ir korėjiečių mitybos įstaigomis. Asmeninio archyvo nuotraukos

ciją, o troškuliui numalšinti – „Kalnapilio“ alučio.

Grižau į savo naują guoliuką patenkintas, tik mintyse šmėsčiojo nerimas – ar atlaikysiu lietuviškus šalčius?

Vilnius – bažnyčių miestas!

Man buvo svarbu apsistoti centrinėje, tačiau ramioje vietoje – tokia puikią užuovėją radau uždarame Vokiečių gatvės kiemelyje, per takelį nuo evangelikų liuteronų bažnyčios. Tiksliai nežinoma, kada ši nuostabi šventykla buvo statyta, tačiau spėjama, kad tarp 1555 iki 1583 metų. Pamaldos

vadovė. Mudviejų nuotrauką iš jos gavau elektroniniu paštu.

Man ten patiko, tad po savaitės, kitą sekmadienį, vėl nuėjau į pamaldas. Po pamaldų parapijiečiai susirinko salėje atšvęsti Vasario 16-ąją ir Reformacijos 500 metų sukaktį. Vaisienomės arbata, o viena parapijietė pjaustė milžinišką „Napoleono“ tortą su šokoladiniu užrašu „Reformacijai – 500“. Paragauti neatsisakiau – juk aš neišgydomas smaližius! Dosniai atplovė man gabalą su šokoladiniu penketuku! Po mano kėsnio ant torto liko tik du nulčiai!

Bus daugiau

„Be tikėjimo, pasaulio tiesiog nebūtų“

Atkelta iš 5 psl.

imtų grįžtančius savo vaikus?

Kur aš begyvenčiau, aš save vadinu lietuviu. Ir tai nepriklauso nuo mano paso spalvos. Pasas, mano supratimu, tėra tik asmens dokumentas, kuris pasako, kad aš esu būtent tas, o ne kitas asmuo. Aš nesutinku su jūsų keliamu klausimu apie dvigubą pilietybę. Tai – neteisingas klausimas. Tikrasis klausimas yra, ar valdžia gali panaikinti mano prigimtinę pilietybę, kurios neliečiamumą užtikrina Konstitucija, kai aš ar kitas Lietuvos pilietis priimame kitos valstybės pilietybę? Kodėl užsienyje gimę lietuviai gali įgyti Lietuvos pilietybę ir turėti jas dvi ar net kelias, o Lietuvoje gimusiems lietuviams (ar ne tik), priėmusiems kitos šalies pilietybę, pasakoma, kad jie negali turėti dviejų pilietybių? Mano įsitikinimu, taip yra atstumiami savo šalies vaikai. Kyla klausimas, o kuo toks sprendimas ir veiksmas yra parankus Lietuvos valdžiai?

Kaip vertinate migraciją globaliame pasaulyje? Ar Lietuvą paliekantiems žmonėms išvažiavimas yra daugiau laimė, ar tarytum biblinis prakeiksmas klajoti po pasaulį ir nerasti jame savo vietos ir ramybės?

Mano nuomone, migracija yra normalus reiškinys. Jos nereikia bijoti, bet turėtume suprasti priežastis ir aplinkybes bei atitinkamai reaguoti. Nieko nuostabaus, kad po tiek dešimtmečių gyvenimo už geležinės užtvartos žmonės nori apsilankyti ar paklajoti, ar net pagyventi užsienio šalyse. Jei gerai atsimenu statistiką, tai lietuviai net 45 pasaulio šalyse yra subūrę daugiau ar mažiau formalias lietuviškas bendruomenes. Juk jei pasigilintume konkrečiau, paaiškėtų, kad visos Amerikos kontinento šalys yra įkurtos laisvo noro ar prievartos emigrantų. O į JAV lietuviai masiškiau patraukė jau XIX šimtmetyje – buvo kuriamos išskirtinai lietuviškos parapijos (katalikų ir liuteronų), visuomeninės organizacijos. Ar kas dabar suskaičiuos, kiek milijonų tonų anglių iškasė, ar kiek tūkstančių galvijų paskerdė lietuviai Pensilvanijoje, Connecticute, Illinojuje, Nebraskoje bei kitose valstijose?

Kiek svarbesnis klausimas yra, kodėl jie emigruoja? Ar, beteisdami išvažiuojančiuosius, mes įvertiname tas priežastis, kurios skatina tuos Lietuvos vaikus išvažiuoti? Žmonės nepalieka savo namų tik todėl, kad jie nori kitur gyventi ar iš neturėjimo ką veikti, ar tik lengvesnio gyvenimo siekdami. Tai sukelia rimtos priežastys, kurios glūdi valstybės gyvenime.

Svarbiausias klausimas – ypač nenorint, kad tas lietuvis taptų prakeiktu klajokliu – ką valstybė daro, kad pri-

Kaip apibūdintumėte poezijos rašymo ir skaitymo prasmę šiais laikais, kai taip gausu triukšmo ir bereikšmės kalbos? Gal poezija yra būdas grįžti prie kalbos ir mąstymo grynumo?

Šią vasarą lankantis Danijoje.

Poezija man yra būdas, kuriuo bene geriausia išreikšti emocinę, jausminę būseną. Kad ji suskambėtų, reikalinga tyla. Nors ji gali gimti ir vaiznuojant mašiną bei visu garsu klausantis muzikos. Poezija man yra tos akimirkos nuotrauka, gyvenimo mažas, retai kada atkreipiantis į save taškelis, į kurį netikėtai susibėga kartais seniai užmiršti žodžiai, ir per kurį atsiveria nauji, anksčiau nematyti ir neišjausti, prasminiai sluoksniai. O kas tai yra kalbos ir mąstymo grynumas?..

Esate geras puikios šeimos vyras ir tėvas. Koks būtų Jūsų laimingos šeimos receptas ir patarimas kitiems žmonėms?

Esu tėvas, kuris nuo pat vaikų gimimo mokosi būti tėvu. Nuo dešimties metų amžiaus augau be tėvo. Neturiu, iš kur pasisemti patirties. Augindamas vaikus, darau klaidas. Sustojau. Įvertinu. Jei galiu, pataisau. Atsiprašau. Ir toliau mokausi būti tėvu. Įdomu tai, kad nors vaikai jau išsivažinėjo kas kur, aš vis dar mokausi.

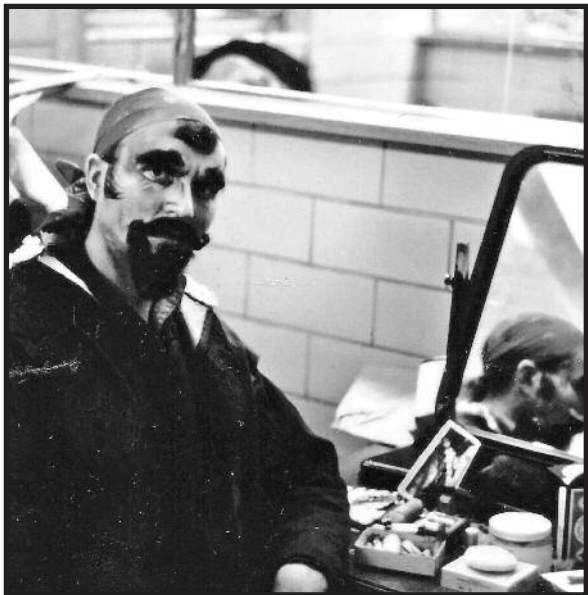
Svarbiausia yra vaikų mylėti. Jie visi trys labai skirtingi, bet aš juos vienodai myliu. Ne uniformiškai vienodai, bet vienodai stipriai – visa širdimi. Kiekvienas iš jų gauna 100 procentų mano širdies. Ir pavedu juos visus dangiškojo Tėvo globai – Jis jais pasirūpina ten, kur aš nesugebu...

Ačiū už nuoširdžius atsakymus.

Sartininkų liuteronų bažnytylėje. Čia 2014 metais į pamaldas buvo sukviesta mamos pusės giminė.

Jonas Vaznelis

Sparafučilė – „Rigoletto“, 1957 m.

Mefistofelis – „Faustas“, 1958 m.

Zakristijonas – „Tosca“, 1964 m.

– Čikagos lietuvių operos iškilusis bosas

RIMAS ČERNIUS

Praėjusių metų gruodžio 15 d. Čikagos ir apylinkių lietuvius sukrėtė žinia, kad mirė žymus dainininkas Jonas Vaznelis. Jam buvo 92-ieji. J. Vaznelio gyvenimas buvo daugialypis – jis buvo ir verslininkas, ir visuomenės veikėjas, lietuvis patriotas, tačiau Amerikos lietuviams labiausiai turbūt pažįstamas savo dainavimu. Jo gražus, sodrus balsas iki šiol tebeskamba daugelio mūsų ausyse.

J. Vaznelio muzikinė karjera labai plati, tačiau ypač jis iškilo kaip pagrindinis Čikagos lietuvių operos bosas. Čikagos lietuvių operos istorija ir šio dainininko operinių pasirodymų istorija vystėsi beveik lygiagrečiai – retas pastatymas apsieidavo be boso J. Vaznelio, jis buvo vienas pagrindinių trupės ramsčių. Šiandien, pagerbdami dainininko atminimą, apžvelkime vaidmenis, kuriuos J. Vaznelis atliko Čikagos lietuvių operos pastatymuose ir prisiminkime, kaip tuometinė lietuvių spauda įvertino jo pasirodymus.

Ipirmąją savo premjerą – Giuseppe Verdi „Rigoletto“ – Čikagos lietuvių opera žiūrovus pakvietė 1957 m. kovą. J. Vaznelis šioje operoje atliko Sparafučilės vaidmenį. Apie jo pasirodymą „Aidų“ žurnale muzikas ir kritikas Vladas Jakubėnas rašė: „Profesinio žmogžudžio Sparafučilės vaidmenį apsiėmė Jonas Vaznelis (bosas), jau keletą sezonų dalyvaujantis Chicago Lyrinės Operos chore ir dainavęs mažas solo partijas... Jonas Vaznelis Sparafučilės rolėje pasirodė padaręs nemažos pažangos; jo balsas skamba laisvai ir sodriai; scenos laikysena užtikrinta“.

1958 m. antrame trupės pastatyme – Charles Gounod „Fauste“ – J. Vazneliui atiteko vienas iš pagrindinių vaidmenų – Mefistofelio. V. Jakubėnas, recenzuodamas spektaklį „Aiduose“, pastebėjo vaidybinių trūkumų, bet pažymėjo J. Vaznelio muzikalumą. Lygindamas jį su pirmajame spektaklyje Mefisto partiją dainavusiu Stasiu Citvaru, V. Jakubėnas rašė: „Jonas Vaznelis buvo gerokai drąsesnis ir tvirtesnis. Jo malonaus tembro skambus balsas ir dėkinga sceniška išvaizda laimėjo publikos pritarimą... Visumos išpūdis buvo simpatingas; jo operos scenos galimūmai yra aiškūs“.

Trečioji Čikagos lietuvių operos premjera – populiarioji Georges Bizet „Carmen“. Spektakliai vyko 1959 m. balandžio mėn., J. Vaznelis čia dainavo karininko Zunigos partiją. Kritikas Balys Chomskis „Draugo“ laikraštyje aptarė J. Vaznelio pasirodymą trumpai: „Jonas Vaznelis – Zuniga buvo tipiškąs, geras muzikine technika ir balso puošnumu“.

Dar po metų, 1960-aisiais, Čikagos lietuvių opera pakvietė į populiarų G. Verdi kūrinio „Il trovatore“ (Trubadūras) premjerą. Joje J. Vaznelis atliko Ferrando vaidmenį, kurį V. Jakubėnas „Aidų“ žurnale apibūdino kaip neįprastą, bet įtikinamą: „Kultūringą išpūdį padarė Jonas Vaznelis sargybos viršininko Ferrando rolėje. Pagal Kauno atsiminimus mes pripratome prie kiek judresnio, gyvesnio Ferrando. J. Vaznelio duotas seno, iškilingo ir tauraus

riterio vaizdas buvo tačiau pilnai įtikinantis. Muzikinis pasirošimas buvo tvirtas; jo malonaus lyrinio tembro bosas gavo užtenkamai pasireikšti“.

1962 m. Čikagos lietuvių opera ėmėsi tikrai drąsaus žygio, statydama didingą G. Verdi operą „Aida“. Kūrinys reikalauja daug solistų ir gausaus choro. „Aidos“ spektakliuose J. Vaznelis dainavo Ramfis. Muzikas Balys Chomskis „Draugo“ kultūriniame priede teigiamai įvertino boso pasirodymą: „Jonas Vaznelis (Ramfis, žynys) – didingas fanatikas ir savo išore, ir dainavimu. Logiški akcentai krenta į jo išakymo toną, aštrus ir nepermaldaujamas. Žynio charakteris labai gerai išbaigtas“.

Šį vaidmenį atžymėjo ir V. Jakubėnas „Aiduose“: „Jonas Vaznelis, paskutiniu laiku ypač iškilęs kaip solistas-konzertantas, iškilingoje, kiek statinėje vyriausio žynio Ramfiso rolėje gavo dėkingos progos parodyti savo kultūringą dainavimą ir gerą išvaizdą. Šioje mažesnėje, bet reikšmingoje rolėje jis kone kiekviena fraze kreipė į save dėmesį“.

Čikagos lietuvių operos mėgiamiausias kompozitorius turbūt buvo G. Verdi, bet 1964 m. trupės vadovai pasirinko kitą italų kompozitorių – Giacomo Puccini ir jo „Tosca“. Šioje operoje J. Vazneliui teko Zakristijono vaidmuo. V. Jakubėnas nebuvo sužavėtas tokiu pasirinkimu, bet įvertino dainininko meistriškumą. „Aiduose“ jis rašė: „Zakristijono rolei dažniausiai parenkami nedidelio ūgio solistai, daugiau aktoriai, negu dainininkai, ir padaromi pilvota, komiškai nesklandžia figūra. J. Vaznelis, aukštas, lieknas, geriausiai iki šiol pasirodė monumentaliuose, gražaus vokalo reikalaujančiose rolėse, kaip senas riteris Ferrando 'Trubadūre' ar vyriausias žynys 'Aidoje'. Reikia pripažinti, kad šią jam iš esmės netinkamą rolę jis atliko geriau, negu galima būtų tikėtis, davęs Zakristijoną kitokią, negu įprastai, gal kiek naivesnį, ne tiek komišką, bet vis dėlto įdomų“.

Patriotizmo proveržiai

1965 m. sukako dvidešimt metų nuo antrosios rusų įvykdytos Lietuvos okupacijos. Pagerbdama žuvusius už Lietuvos laisvę, Čikagos lietuvių opera šią sukaktį paminėjo G. Verdi „Requiem“ ir kunigo Bruno Markaičio kūrinį „Vilniaus varpai“ (pagal Kazio Bradūno poemą). Ypatingam koncertui buvo pasirinkta ypatinga vieta: Čikagos „Arie Crown“ teatras McCormick Place parodų rūmuose. G. Verdi „Requiem“ reikalauja pilnos sudėties orkestro, choro ir keturių solistų. Grojo 89 muzikantų orkestras. Čikagos lietuvių operos chorą papildė Fausto Strolios „Vyčių“ choras, Jurgio Lampsacio „Tėviškės“ liuteronų parapijos choras ir Alice Stephens merginų choras. Solo partijas atliko sopranas Dana Stankaitytė, tenoras Stasys Baras, mezzo-sopranas Aldona Stempužienė ir bosas J. Vaznelis. Auditorija buvo tokia didelė, talpinanti net 5000 klausytojų, kad solistams reikėjo naudoti mikrofonus. Atrodo, kad J. Vaznelio balsas girdėjosi silpnokai, kad jis buvo truputį nutolęs nuo mikrofono, tačiau jo atlikimas buvo be priekaištų. B. Chomskis „Draugo“ kultūriniame priede pažymėjo: „Jonas Vaznelis dainavo puikiai ir jo interpretacija (Tuba mirum ir Confutatis) – labai efektinga“.

Giuseppe Verdi „Requiem“ Arie Crown teatre 1965 m.

Natalijos Vaznelienės archyvo nuotraukos

Paskutinė operos „Fidelio“ scena. Čikagos lietuvių operos choras ir solistai (iš k.): Daiva Mongirdaitė, Stefan Wicik, Dana Stankaitytė, Stasys Baras, Jonas Vaznelis (Rocco), Valentinas Liorentas. 1968 m. Zigmo Degučio nuotr.

Guardiano – „Likimo galia“, 1970 m. Virgilijaus Kaulio S.J. nuotr.

„Aidų“ žurnalo korespondentas buvo panašios nuomonės: „Jonas Vaznelis giedojo sau įprastu kultūringumu, gražiu balso tembru ir turininga išraiška“.

1967 m. Čikagos lietuvių opera ryžosi statyti lietuvišką kūrinį – Jurgio Karnavičiaus „Gražina“. Šioje operoje J. Vaznelis dainavo Krivio partiją, kurią „Aidų“ žurnalo korespondentas įvertino teigiamai: „Jonui Vazneliui teko jo balsui ypač tinkama vyriausio Krivio rolė. Jis ją atliko nuotaikingai, gražiu *bel canto*“.

Jam pritarė B. Chomskis „Draugo“ kultūriniame priede: „Jono Vaznelio Krivis yra labai charakteringas, į pirmą planą išeinąs vyriausias pagonių kunigas. Krivio išorinės detalės ir Vaznelio balsas paliko puikų įspūdį“.

Tuo metu, kai Lietuva buvo okupuota, Čikagos lietuvių opera dažnai parinkdavo kūrinius, kurie pabrėždavo laisvės troškimą ir kovą prieš politinę prievartą. 1968 m. statyta Beethoveno „Fidelio“ ypač iškelia laisvės troškimo ir protesto prieš tironiją temas. Šioje operoje J. Vazneliui teko sargro Rocco vaidmuo. Dainininkas tobulėjo su kiekvienu vaidmeniu. Nuolatinis operinių spektaklių vertintojas kompozitorius V. Jakubėnas savo recenzijoje tai pastebė: „Pirmo veiksmo įžymus dainininkas buvo Jonas Vaznelis, stipriai balsingas Rocco... Jonas Vaznelis, visų nuomone, davė bene gražiausią iki šiol jo sukurtą charakterį. Rocco rolė gali būti eventualiai nedėkinga ir nereikšminga; jis turi tik vieną nedidelę ariją, bet privalo dalyvauti kone visuose operos ansambliuose. J. Vaznelio sukurtas Rocco, šalia gražaus balso skambesio, traukė žiūrovų dėmesį; kalėjimo prižiūrėtojas išėjo geraširdis, įdomus ir patrauklus, suteikdamas visai rolei žymiai didesnio reikšmingumo“.

B. Chomskis „Draugo“ kultūriniame priede taip pat išgyrė J. Vaznelio dainavimą: „Rocco, kalėjimo sargas – Jonas Vaznelis išvysto puikią šio charakterio psichologiją, pilną prieštaravimo tarp širdies žmogaus ir despotui atsidavusio tarno. Vaznelio malonus ir jam charakteringas bosas atskleidžia kiekvieno žodžio prasmę, balsas ir vaidyba susilieja į vieną sintezę“.

Tarp klasikos ir modernio

Čikagos lietuvių opera nevengė ir XX a. sukurtų kūrinių – 1969 m. ėmėsi Juliaus Gaidelio operos „Dana“. J. Vaznelis joje – Nepažįstamasis ir Daumantas. J. Vaznelio-Daumanto pasirodymą „Aidų“ žurnale apibūdino V. Jakubėnas: „Jonas Vaznelis turėjo gan

„Kaukių balius“: Samuelis – J. Vaznelis, Daiva Mongirdaitė – Oskaras. 1974 m. Natalijos Vaznelienės archyvo nuotr.

problemingą rolę. Pagal libretą prasi-veržęs pro Sovietų sieną į Lenkiją ir per Rytų Vokietiją pasiekęs Vakarų Vokietijos tremtinių stovyklą, realistiškai žiūrint, jis negalėjo, pvz., pasirodyti kaip ginkluotas, krauju suteptas (nors ir po lietpalčiu suteptas) suplyšusis lietuviška uniforma karys. Pagal savo drabužius (ne pagal vaidybą) jis atrodė daugiau kaip „vaizbūnas“ – spekuliantas. Sunku pasakyti, koks būtų išpūdingiausias jo rolės apipavidalinimas; gal pirmą kartą pasirodydamas operos prologe, jis galėtų atrodyti lyg kažkokia dvasia, o realių kontūrų įgytų tik trečiame veiksmo. Jo išėjimas operai baigiantis vis dėlto darė kiek simboliškai šmėkliško įspūdžio, tuo didindamas finalo tragizmą. Savo abu monologus jis dainavo gražiai, savo veido išraiška parodydamas išpūdingos vaidybos“.

B. Chomskis „Draugo“ kultūriniame priede geriau įvertino J. Vaznelio pasirodymą Nepažįstamojo vaid-

menyje: „Po sunkių dramtinių uvertiūros žingsnių iš kažkur ateina lyg laiko dulkėmis apneštas Nepažįstamasis – Jonas Vaznelis. Prologą dainininkas dainuoja stipriai melancholiškai tai lyrinėje, tai dramatinėje formoje“.

1970 m. Čikagos lietuvių opera vėl grįžo prie mėgstamo kompozitoriaus – G. Verdi, pastatydama jo operą „La Forza del Destino“ (Likimo galia). Šioje operoje Jonui Vazneliui teko dainuoti vienuolio Guardiano rolę. Kompozitorius V. Jakubėnas „Aidų“ žurnale labai teigiamai įvertino jo dainavimą ir vaidybą: „Jonui Vazneliui teko tauri vienuolino vyresniojo rolė; ji nėra vadovaujama, bet operos eigoje Guardiano nuolat užima lyg ir centrinę poziciją; jo duetas su Leonora, jai prašant prieglaudos vienuolyne, sudaro vieną iš muzikiškai vertingiausių šio veikalo epizodų. Ši rolė buvo vienas gražiausių J. Vaznelio pasirodymų. Jis buvo santūrus, išlaikytas, dainavo gražia me-

lodijos linija, be forsavimo; jam esant scenoje, atrodė, kad jis gimęs tai rolei“.

1971 ir 1972 m. sezonų Čikagos lietuvių operos pastatymuose J. Vaznelio pavardės nematome – gal dėl to, kad nei G. Verdi „La traviata“, nei Kazimiero Banaicio operoje „Jūratė ir Kastytis“ nėra pagrindinių boso partijų. Į sceną J. Vaznelis sugrįžo 1974 m. – G. Verdi operoje „Kaukių balius“ jis atliko Samuelio rolę. Teigiamai šį dainininko pasirodymą įvertino V. Jakubėnas „Draugo“ kultūriniame priede: „Jonas Vaznelis sėkmingai pasirodė Samuelio (grafo De Horn) rolėje, sukurdamas gyvą, įdomų vaidmenį ir gera vokaline forma dainuodamas“.

1976 m. Čikagos lietuvių opera išdrįso pastatyti net tris naujai parašytas išėivijos lietuvių kompozitorių operas. Tai Jeronimo Kačinsko „Juodas laivas“, Juliaus Gaidelio „Gintaro šaly“ ir Vytauto Marijošiaus „Priesaika“. „Gintaro šaly“ J. Vaznelis atliko Pranašo vaidmenį, o „Priesaikoje“ – Krokuvos vyskupo Zbigniewo. Kritikai didžiausią dėmesį skyrė kompozitoriams, operų muzikinės kokybės įvertinimui, tačiau iš recenzijų aišku, kad operose dainavę solistai, tarp jų ir J. Vaznelis, gerai atliko savo partijas. V. Jakubėnas, „Draugo“ kultūriniame priede paminėjęs svarbias partijas „Gintaro šaly“ dainavusius tenorą Stefan Wicik ir Margaritą Momkienę, pridūrė: „Neužmirštini ir kiti šios operos dalyviai, kai kur sėkmingai kovoję su orkestro persvara: Jonas Vaznelis – Pranašas; Roma Mastienė – Motina ir Pikulas – Algirdas Brazis“.

Panašiai recenzentas atsiliepė apie „Priesaikoje“ dainavusius solistus, tarp jų Krokuvos vyskupo Zbigniewo vaidmenį atlikusį J. Vaznelį: „jie visi V. Marijošiaus veikale išryškėja lyg nulietai savo rolėse“.

Bus daugiau

„Gintaro šaly“. Iš k.: Jonas Vaznelis (Pranašas), Margarita Momkienė, Stefan Wicik, Roma Mastienė, Algirdas Brazis. 1976 m.

Natalijos Vaznelienės archyvo nuotr.

Parengė Vitalius Zaikauskas

LIETUVA IR PASAULIS

A. Merkel negailėjo komplimentų Lietuvai

Vokietijos kanclerė A. Merkel negailėjo gerų žodžių nei Prezidentei, nei Lietuvai. Prezidentės kanceliarijos/R. Dačkaus nuotr.

Vilnius (ELTA, BNS, „Draugo“ inf.) – I Vilnių atvykusi ir su prezidente Dalia Grybauskaite susitikusi Vokietijos kanclerė Angela Merkel pasižiaugė turinti tokią partnerę Europos derybose kaip Lietuvos prezidentė. „Esate labai svarbus asmuo ES“, – mūsų šalies vadovei komplimentų negailėjo Vokietijos kanclerė. Vokietijos ir Lietuvos vadovių bičiulystę iliustruoja tai, kad A. Merkel kol kas yra vienintelė aukščiausio lygio Vakarų Europos vadovė, radusi laiko apsilankyti Lietuvoje.

Simboliška, kad minint trijų Baltijos šalių valstybingumo šimtmečius, Vokietijos kanclerė vizitui pasirinko ne Rygą ar Taliną, o Vilnių.

Trečią kartą Lietuvoje viešinėios A. Merkel ir Lietuvos prezidentės darbotvarkėje vyrauja klausimai, susiję su Europos Sąjunga, NATO ir pastaraisiais metais sustiprėjusiu dvišaliu bendradarbiavimu. Lietuvoje sparčiai kuriasi Vokietijos automobilių pramonės milžinai, pavyzdžiui, „Continental“ ir „Hella“.

Vokietijos kanclerė Angela Merkel sako, kad jai žinoma, jog „Nord Stream 2“ projektas Baltijos šalyse vertinamas labai kritiškai, tačiau teigia, kad tai – svarbus projektas. Tuo tarpu prezidentė Dalia Grybauskaitė susitikimo su kanclere metu atvirai pasakė, jog „mūsų požiūris į šio projekto geopolitinį charakterį“ lieka nepakitęs.

„Pripažįstu ir žinau tą kritišką nuomonę, žinau, kad vyksta kontraversiškos diskusijos Baltijos šalyse. Vokietijos energetikos politika yra gana diversifikuota, mes importuojame gamtines dujas iš Norvegijos, Nyderlandų ir Rusijos. Susiduriant su kliūtimis, įgyvendinant įsipareigojimus dėl klimato, mūsų poreikis dujoms tikriausiai augs.

„Nord Stream 2“: dar galime pamatyti pokyčių

Vilnius (ELTA) – Lietuvos užsienio reikalų ministras Linas Linkevičius sakė, kad „Nord Stream 2“ istorijoje taškas dar nėra padėtas.

Baltijos jūrą iki Vokietijos kertanti Rusijos dujotiekį „Nord Stream 2“ Vokietijos valdžia palaimino dar kovo pabaigoje, kuomet išdavė visus leidimus dujotiekio tiesimui. Vokietijos užsienio reikalų ministras, nors ir tikina atsižvelgsias į Baltijos valstybių nuogąstavimus, tačiau projektą vadina komerciniu.

Vasarą, nepaisant kritikos, Švedijos vyriausybė taip pat pritarė projektui, tačiau dabar šalies parlamen-

‘Nord Stream 2’ projektas, man atrodo, būtų visai reikšmingas ir svarbus”, – po susitikimo su Prezidente D. Grybauskaite kalbėjo A. Merkel.

Ji pabrėžė, kad Ukraina ir toliau turi būti energetikos tranzito šalis.

„Man tikrai malonu, kad eurokomisaras Maroš Šefčovič dalyvaus derybose su Rusija. Tikiuosi, kad taip bus ir ateityje ir kad ‘Nord Stream 2’ pavyks įgyvendinti”, – sakė Vokietijos kanclerė.

D. Grybauskaitė sakė, kad „Mūsų pozicija seniai žinoma Vokietijai. Šį projektą mes vertiname kaip geopolitinį, o ne komercinį ar energetinį projektą. Mūsų požiūris remiasi, deja, mūsų ne labai gera patirtimi. Žinome, ką reiškia priklausyti nuo energetikos tiekimo iš vieno šaltinio, tai yra iš Rusijos, todėl ir siekime patys diversifikuoti šią priklausomybę, atidarėme savo SGD (suskystintųjų gamtinių dujų). Labai apsidžiaugiau išgirdusi, kad Vokietija taip pat atidaro savo SGD. Tai yra Vokietija taip pat mėgins diversifikuoti tiekimą ir nepriklausyti vien tik nuo vieno šaltinio. Bet mūsų požiūris į šio projekto geopolitinį charakterį išlieka”, – kalbėjo Lietuvos Prezidentė.

Balandį Lietuvos ir Ukrainos energetikos ministrai pasirašė bendrą pareiškimą, kuriame teigiama, kad Rusijos dujotiekio projektas „Nord Stream 2“ kelia grėsmę Europos Sąjungai.

A. Merkel teigimu, nors turime daug globalių problemų, nereikėtų pamiršti ir Europos vidaus saugumo.

Vokietijos kanclerė Angela Merkel, lydima Lietuvos Respublikos Prezidentės Dalios Grybauskaitės, aplankė Rukloje dislokuotus Vokietijos karius, kurie vadovauja NATO priešakininių pajėgų bataliono kovinei grupei Lietuvoje.

tarai į dujotiekį žvelgia kiek skeptiškai.

L. Linkevičius sakė, kad pokyčių „Nord Stream 2“ istorijoje dar galime tikėtis, tačiau labiau iš tų valstybių, kurios turi tiesioginį interesą dujotiekiui.

Iš Skandinavijos šalių leidimų dar nedavusi Danija, tačiau L. Linkevičius mano, kad ateityje Danija dar galėtų pakeisti savo poziciją.

Nord Stream 2” projektui nepriartaria Baltijos šalys, Lenkija. Jos bei JAV vadina tai politiniu, o ne ekonominiu projektu, skirtu sustabdyti dujų tranzitą per Ukrainą.

P. Manafort pripažino kaltę

Washingtonas (ELTA) – Buvęs JAV prezidento Donald Trump rinkimų kampanijos vadovas Paul Manafort sutiko bendradarbiauti su specialiuoju prokuroru Robert Mueller šiam tiriant galimą prezidento rinkimų komandos bendrininkavimą su Rusija.

Siekdamas išvengti antro teismo dėl kaltinimų pinigų plovimu ir neteisėtu lobizmu, P. Manafort su prokuroru sudarė susitarimą, pagal kurį sutiko pripažinti savo kaltę dėl kaltinimų samokslu prieš Jungtines Valstijas bei kliudymu vykdyti teisingumą.

Pagal šį susitarimą, P. Manafort gali grėsti iki 10 metų nelaisvės. Be to, bus konfiskuoti keturi jam priklausantys milijonų dolerių vertės nekilnojamojo turto objektai, bankų sąs-

Ragina pakartoti referendumą dėl „Brexit“

Londonas (ELTA) – Londono meras Sadiq Khan paragino surengti antrą referendumą dėl „Brexit“, išpėdamas, kad Didžiajai Britanijai iškilo pavojus išstoti iš Europos Sąjungos (ES) nepasiekus jokio susitarimo.

Paskelbtame S. Khan tekste teigiama, kad laikas „greitai senka“, o ministrės pirmininkės Theresa May vyriausybė atrodo „nepasiruošusi ir neturinti pakankamai žinių bei įgūdžių“.

Anot S. Khan, už šešių mėnesių iš ES išstosiančiai Didžiajai Britanijai lieka tik dvi itin pavojingos galimybės: „blogas susitarimas“ arba „joks susi-

Britų žvalgyba ieško dar dviejų asmenų

Londonas (BNS) – Didžiosios Britanijos žvalgyba ieško dar dviejų asmenų, įtariamų padėjus Aleksandrui Petrovui ir Ruslanui Boširovui, kuriuos Londonas kaltina apnuodijus buvusį dvigubą rusų šnipą Sergejų Skripal ir jo dukrą.

Pasak šaltinio, vienas iš įtariamųjų – operacijos kuratorius ir „ambasados“ darbuotojas, o kitas – gydytojas, taip pat sekęs operaciją Salis-

Protestavo prieš latvių kalbą rusiškose mokyklose

Ryga (BNS) – Latvijos rusų sąjunga Rygoje surengė demonstraciją prieš vyriausybės planus rusiškose mokyklose pereiti prie mokymo latvių kalba.

Eitynių į kurias susirinko apie 5 000 žmonių, dalyviai nešė Rusų sąjungos vėliavas ir plakatus latvių bei rusų kalbomis, raginančius ginti rusų kalbą ir jos vartojimą švietimo įstatigose.

Latvijos rusų sąjunga teikia, kad vyriausybės planai pereiti prie mokymo latvių kalba ne vien pablogins žinių lygį ir sukels vaikams stresą, bet ir nuslopins jų paskatas mokytis.

Partijos nuomone, reformos tikrasis tikslas yra „rusų bendruomenės visiška degradacija ir asimiliacija“.

Latvijos įstatymų leidėjai kovo 22 dieną paskutiniuoju svarstymu priėmė

Neatmeta intervencijos į Venesuelą galimybės

Bogota (ELTA) – Amerikos valstybių organizacijos (OAS) vadovas pareiškė, kad nereikia atmesti „karinės intervencijos“, kuria būtų siekiama „nuversti“ krizėje skendincios Venesuelos prezidentą Nicolas Maduro, galimybės.

„Kalbant apie karinę intervenci-

kaitos ir gyvybės draudimo sutartis.

Šis žingsnis padės išvengti potencialiai skandalingo teismo, kuris, likus vos septynioms savaitėms iki Kongreso rinkimų, D. Trump ir Respublikonų partiją galėjo pastatyti į itin keblią padėtį.

P. Manafort, D. Trump rinkimų komandoje dirbęs pusmetį 2016-ųjų viduryje, rugpjūtį buvo pripažintas kaltu kitoje byloje, kurioje buvo kaltinamas finansiniais nusikaltimais.

Tačiau šie kaltinimai, dėl kurių P. Manafort prisipažino, – nesusiję su D. Trump rinkimų kampanija. Jie kyla iš 2005–2014 metų laikotarpio, kai jis dirbo buvusiam Ukrainos prezidentui Viktorui Janukovyčiui ir jo prorusiškai partijai.

tarimas”.

Londono mero teigimu, blogas susitarimas gali nulemti tai, kad bus prarasta 500 tūkst. darbo vietų, ligoninėms trūks darbuotojų, nukentės įmonės, o policijai teks ruošti pilietiniams neramumams.

S. Khan pažymėjo, kad britams turėtų būti suteikta teisė balsuoti dėl bet kokio susitarimo, arba balsuoti dėl jokio susitarimo kartu su pasirinkimu likti ES. Žmonėms, anot mero, turi būti suteikta teisė tarti galutinį žodį ir galimybė atmesti blogą susitarimą.

Didžiosios Britanijos išstojimas iš ES numatytas 2019 metų kovo 29 dieną.

buryje.

Šaltinio manymu, įtariamieji Skripalių apnuodijimu galėjo susitikti su kitais dviem asmenimis po to, kai išvyko iš viešbučio Londone, prieš keliaudami į Salisburyje esantį S. Skripal namą.

A. Petrovas ir R. Boširovas kaltinami kovo 4-ąją ištepęs S. Skripal namų durų rankeną kovine nervus paralyžiuojančia medžiaga „Novičiok“.

Protestuotojai priešinasi latvių kalbos pamokoms rusiškose mokyklose. Diena.lt nuotr.

Švietimo įstatymo ir Įstatymo dėl bendrojo ugdymo pataisas, pagal kurias 2019–2020 mokslo metais tautinių mažumų mokyklose vidurinio ugdymo pakopoje bus pradėtas laipsniškas perėjimas prie ugdymo latvių kalba.

ją siekiant nuversti Nicolas Maduro režimą, manau, neturėtume atmesti nė vienos galimybės”, – sakė OAS generalinis sekretorius Luis Almagro.

L. Almagro teigė, kad Caracas prieš savo žmones vykdo „nusikaltimus žmogiškumui”.

Sarūnas Toliussis

Mažosios Lietuvos
periodinė spauda

1811-1939

Knygos sutiktuvsė dalyvavo Š. Toliušio artimieji, draugai, bendradarbiai, bendraklasiai, Kauno 202 kuopos šauliai, sąjūdiečiai ir kiti svečiai.

RAIMUNDAS KAMINSKAS

Rugsėjo 13 d. Lietuvos kariuomenės Kauno įgulos karininkų ramovėje vyko dr. Šarūno Toliušio (1949–2018) knygos „Mažosios Lietuvos periodinė spauda 1811–1939“ sutiktuvės. Kauno evangelikų liuteronų Švč. Trejybės bažnyčios klebonas kun. Saulius Juozaitis pasidalino savo apmąstymais apie žmogaus būtį ir Mažosios Lietuvos likimą. Kauno apskrities viešosios bibliotekos vyriausioji bibliografinė Ramunė Dambrauskienė ir kolekcininkas-bibliofilas Vidmantas Staniulis pristatė inžinieriaus ir periodikos leidinių kolekcininko leidinių enciklopediją, kurioje sudėti Mažojoje Lietuvoje lietuvių ir vokiečių kalbomis ėję periodiniai ir vienkartiniai leidiniai. 211 puslapių ir vos 544 egzempliorių tiražu išleistoje knygoje pateikti 404 periodinių leidinių abėcėlinis ir chronologinis sąrašas su ap-

rašymais ir faksimilėmis.

Knygą išleido VšĮ Mėmelio istorija. Knygos su-
tiktuves organizavo Lietuvos sąjūdžio Kauno taryba
bei V. Staniulio knygynas.

Istorikas dr. Arūnas Bubnys straipsnyje „Sovietų nusikaltimai Rytprūsiuose ir Mažojoje Lietuvoje 1944–1948 metais” rašo apie tai, kad sovietai paskandino 73 laivus su pabėgėliais iš Rytprūsių. Didžiausia tragedija atsitiko Vokietijos keleiviniam laivui „Wilhelm Gustloff”. 1945 m. sausio 30 d. šiuo laivu plaukė apie 10 tūkstančių civilių žmonių, tarp jų apie 3 tūkstančiai vaikų. Baltijos jūroje „Wilhelm Gustloff” torpedomis atakavo sovietų povandeninis laivas, išsigelbėti pavyko tik apie 900 pabėgėlių. Yra manoma, kad per sovietinį Mažosios Lietuvos genocidą 1944–1949 metais buvo nužudyta apie 300 000 žmonių (iš jų apie 130 000 lietuvių kilmės).

1939 m. Rytrprūsiuose gyveno apie 2 619 000 gy-

ventojų, absoliuti dauguma vokiečiai, bet buvo ir etninių lietuvių (lietuvininkų). 1950 m. krašte beliko tik apie 75 tūkstančiai vietinių gyventojų. 1947–1948 metais iš Kaliningrado srities buvo iškeldinti 102 125 asmenys. Kai kurie gyventojai apie išvykimą sužinodavo taip netikėtai, kad beveik neturėjo laiko pranešti savo šeimos nariams, iškeliavusiems ieškoti maisto. Pastarieji, grįžę iš Lietuvos, nerasdavo nei šeimos, nei jokio kito vokiečio.

1948 m. lapkričio 30 d. oficialiai buvo pripažinta, kad visi vokiečiai iš Kaliningrado srities išvyko. 2006 m. spalio 16 d. Lietuvos Seimas įtraukė į atmintinų dienų sąrašą ir paskelbė Mažosios Lietuvos genocido diena.

*Raimundas Kaminskas – Lietuvos sąjūdžio Kau-
no tarybos pirmininkas.*

ATLANTIC ExpressCorp.

SIUNTINIAI Į VISĄ EUROPOS SĄJUNGĄ

+ Ukraina, Baltarusija,
Moldova, Rusija

**Greičiausi
pristatymo terminai**

**Kiekviena dėžė nemokamai
apdrausta \$100**

Siūlome automobilių
gabenimą į visas pasaulio
šalis, automobilių pirkimą
iš visų JAV aukcionų,
asmens turto
perkraustymą

Siuntinių paėmimas iš namų

**Asmeninės siuntos
708-907-3000**

Sekite savo siuntas:
AtlanticExpressCorp.com/tracking

Centrinio ofiso adresas
8801 S. 78TH AVE, BRIDGEVIEW, IL 60455

Siuntinių Priėmimo Vietos

Atlantic Express Centrinis Ofisas 🇺🇸
8801 S. 78th Ave. Bridgeview, IL 60455
Tel: 708-907-3000

Rūta 🇺🇸
6551 South Cass Ave Westmont, IL 60559
Tel: 630-964-7882

Eurus Deli
22 W. 535 Butterfield Rd., Glen Ellyn, IL 60137
Tel: 630-469-4290

Biomed
360 Townline Rd. Mundelein, IL 60060
Tel: 847-566-6676

Royal Petal 🇺🇸
188 E. Wend St. Lemont, IL 60439
Tel: 630-257-0339

Excel Insurance
5150 W. Belmont Ave #4, Chicago, IL 60641
Tel: 773-777-4700

Romanian American Network
6201 W. Howard St. B3 Niles, IL 60714
Tel: 847-897-6710

Granitex 🇺🇸
704 N. Larch Ave. Elmhurst, IL 60126
Tel: 630-888-1838

Harvest Fresh
(Vit. Booth) 100 E. Rand Rd. Arlington Hights, IL 60004
Tel: 224-625-0331

Real Exteriors
3740 N. 25th Ave. Suite D Schiller Park, IL 60176
Tel: 847-671-1155

Lithuanian Plaza 🇺🇸
9921 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL 60465
Tel: 708-599-9866

Galos Caves
6501 W. Irving Park Rd. Chicago, IL 60634
Tel: 773-283-7701

Kunigaikščių Užteiga 🇺🇸
6312 S. Harlem Ave. Summit, IL 60501
Tel: 708-594-5622

Biomed 2
4548 N. Harlem Ave. Harwood Heights, IL 60706
Tel: 773-656-2430

Kalyra
338 S. Rohlfing Rd. Palatine, IL 60074
Tel: 847-776-7766

Continental USA
2207 W Chicago Ave, Chicago, IL 60622
Tel: 773-489-9770

Ina Stankeviciene 🇺🇸
Adresas: 2711 W. 71st Street Chicago, IL 60629
Tel: 773-476-5999

CHIRURGAJ PETRAS V. KISIELIUS, MD, FACS INKSTŲ, PŪSLĖS, PROSTATOS GYDYMAS BEI CHIRURGIJA Center for Health 1200 S. York, Elmhurst, IL 60126 Tel. 331-221-9004	AKIŲ LIGOS ARAS ŽLIOBA, M.D. AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA 219 N. Hammes Avenue Joliet, IL 60435 Tel. 815-741-3220
DANTŲ GYDYTOJAI EUGENE C. DECKER, DDS, P.C. DANTŲ GYDYTOJAS Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą Susitarti galima angliškai arba lietuviškai 4647 W 103 St, Oak Lawn, IL Tel. 708-422-8260	ADVOKATAI Advokatas GINTARAS P. ČEPĖNAS 6436 S. Pulaski Rd., Chicago, IL 60629 Tel. 773-582-4500 Valandos susitarus

„Draugo“ prenumeratoriai gali skaityti „Draugą“ internete be jokio papildomo mokesčio.

Pageidaujantys turėtų parašyti apie tai administracijai: **administracija@draugas.org** ir gauti „log in“ bei slaptažodį.

Skaitykite „Draugą“ greičiau!

draugas.org/kalendorius

PAS MUS IR APLINK MUS

■ **Švč. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo** bažnyčioje (2745 W. 44th St., Chicago, IL) rugsėjo 23 d. 10 val. r. švęsime 25-tąjį eilinį metų sekmadienį. Eucharistijos šventimą atnašaus kunigas Gediminas Keršys. Taip pat primename, kad lietuviškos šv. Mišios vyksta kiekvieną ketvirtadienį 8:30 val. ryto. Maloniai kviečiame visus dalyvauti.

■ **Rugsėjo 23 d. kviečiame vykti į Lietuvos valstybingumo atkūrimo 100-mečiui skirtą šventę „Friendship Botanic Garden”** Michigan City, IN. Nuo Švč. M. Marijos Gimimo bažnyčios Marquette Parke 11 val. ryto išvyks autobusas. Norinčius važiuoti autobusu ar kviečiame registruotis parapijos raštinėje ar bažnyčioje po Mišių. Nelaukite iki paskutinės dienos – vietų skaičius ribotas. Skambinti Audrai tel. 773-776-4600.

■ **Rugsėjo 30 d. 5 val. p. p. Balzeko lietuvių kultūros muziejuje** vyks 2018 Metų žmogaus – LR Užsienio reikalų ministerijos Užsienio lietuvių departamento direktoriaus Marijaus Gudyno pagerbimo iškilmės ir pokylis. Kviečiame dalyvauti ir iš anksto užsisakyti bilietus. Kreiptis el. paštu: info@balzekasmuseum.org arba tel. 773-582-6500.

www.draugas.org

■ **Spalio 18–21 d. New Yorke pirmą kartą** vyks Baltijos šalių kino festivalis – The Other Cinema of Northern Europe. Su festivalio programa susipažinsite ir bilietus įsigysite tinklalapyje: <https://www.balticfilmfestival.com/>. Jei norėtumėte prisidėti prie sėkmingo festivalio įgyvendinimo – tapti savanoriu, rėmėju ar kt. – labai lauktime Jūsų pasiūlymų el. paštu ny@mfa.lt.

■ **Spalio 20 d., šeštadienį, 6 val. v. Pasaulio lietuvių centre** Lemonte (14911 127th St., Lemont, IL 60439) – Oktoberfest šventė. Informacija apie renginį tel. 630-257-8787.

■ **Spalio 21 d., sekmadienį, 1 val. p. p. Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčioje** (6812 S. Washtenaw Ave., Chicago, IL 60629) – jaunųjų atlikėjų koncertas „Po Angelo sparnu”. Dalyvaus smuikininkė Barbora Valiukevičiūtė ir pianistas Leon Livshin. Informacija tel. 773-776-4600.

■ **Spalio 27 d., šeštadienį, 6 val. v. Pasaulio lietuvių centre, R. Riškus salėje** – madų paroda „Nuo Baltijos krašto”. Programa, vakarienė, loterija. Bilietus užsisakyti tel. 708-252-0551 (Rita) arba tel. 708-557-3343 (Lina).

Siaučiant Florence, lietuvis budėjo atominėje jėgainėje

R. Padleckienė tiki, kad nieko blogo nenutiks nei jos sūnui Andriui (trečias iš k.), savaite be pertraukos budinčiam Brunswick atominėje jėgainėje, nei studentams anūkams Nick (k.) ir Ben.

Atkelta iš 1 psl.

Jis pridūrė, kad dėl savo šeimos ir namų, esančių Wilmington, jaučiasi ramus. Jo artimieji yra pasitraukę iš pavojaus zonos. Kaimynai telefonu atsiuntė žinutę, kad šeimos namas uragano metu nenukentėjo.

„Mano bendradarbiai taip pat gavo žinių iš savo kaimynų. Kai kuriems atsiųstose nuotraukose matyti, kad ant jų namų stogų guli vėjo nuversti medžiai. Mes žinome, kad praslinkęs uraganas paliko daug nuolaužų”, – sakė A. Padleckas.

Čikagoje gyvenanti mūsų pašnekovo mama Regina Padleckienė sakė visas tas dienas, kai uraganas Florence siaubė NC, ji nuolat klausėsi žinių ir stengėsi nepraleisti naujienų iš stichijos talžomos valstijos, kurioje gyvena jos sūnus.

„Aš žinau, kad Andrius jau praėjusios savaitės trečiadienį pasinė iš namų pripučiamą čiužinį, miegmaišį ir išvažiavo budėti į elektrinę. Žinau, kad tose apylinkėse yra dideli potvyniai, yra nugriautų tiltų, išvartytų medžių. Mano sūnus man kasdien skambina. Suprantu, kad jo darbas nėra labai saugus. Tačiau turi su tuo susitaikyti. Šioje jėgainėje Andrius dirba jau daugiau nei 20 metų, čia užima atsakingas pareigas vadybos srityje. Aš visą laiką galvoju ir tikiu, kad mano sūnaus gyvybei pavojus negresia”, – sakė R. Padleckienė.

Pirmos kategorijos uraganas Florence NC ir SC užgriuvo penktadienį. Vėliau jis susilpnėjo iki atogrąžų audros, tačiau toliau siaubė šalies rytinę pakrantę, versdamas medžius bei elektros stulpus ir priversdamas 20 tūkst. žmonių palikti savo namus.

Gelbėjimo tarnybos pranešė, kad pirmadienį anksti rytą Florence dar nebuvo visai nurimęs. Kai kur vėjo greitis siekė 30 mylių per valandą.

Daugiau nei pusė milijono NC ir SC namų bei įstaigų savaitės pradžioje buvo likę be elektros energijos.

Wilmingtono miestas su 119 tūkstančių gyventojų dėl didelių potvynių pirmadienį buvo atkirstas – buvo planuojama, kaip miestą aprūpinti svarbiausiais produktais ir vandeniu.

Dėl didelių potvynių ir kai kurios kitos vietovės buvo nepravažiuojamos.

Teigiama, kad audros atneštas lietaus kiekis yra „kartą per tūkstantį metų pasitaikantis įvykis”.

Uraganas išvartė daug medžių, kai kurie iš jų virsdami apgadino šalia esančius pastatus. Pirminiais duomenimis, nukentėjo apie 5 000 namų.

Dėl šturmo ir jo sukeltų priežasčių abiejose valstijose žuvo 17 žmonių.

Po praūžusio uragano North Carolinoje daug namų atsidūrė vandenyje.

EPA-ELTA nuotr.

DRAUGO POKYLIS

2018 m. spalio 14 d., sekmadienį,

Pasaulio lietuvių centro didžiojoje salėje

14911 127th St., Lemont, IL

Programoje: Kauno folkloro ansamblis „ŽAISA”

**Pradžia – 12 val. p. p.
Pietūs – 1 val. p. p.
Kaina asmeniui – 70 dol.
Bilietus galima įsigyti „Draugo” administracijoje
4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629
tel. 773-585-9500,
administracija@draugas.org**

www.draugas.org • www.draugas.org/news • www.draugas.org/lh
www.facebook.com/draugolaikrastis

Pasidalinkite nuomone
facebook
www.facebook.com/draugolaikrastis